

Türkiyeliler Avrupa dışına mı?

Doğu Avrupa ülkelerinde meydana gelen gelişmeler, Avrupa Topluluğu'nun bileşiminin nasıl olacağı tartışmasını başlattı. Bazı ülkelerle topluluğun çeşitli organları, AT'nun bazı Doğu Avrupa ülkelerini de kapsayacak şekilde genişlemesini, buna karşılık Türkiye'nin başka bir statüye bağlanmasını öneriyorlar.

İrkçı saldırılar yoğunlaşıyor. Devletlerin anti-demokratik uygulamalarına ek olarak Neo-Naziler

çeşitli yerlerde saldırılarını yoğunlaştırdılar. Son olarak İsviçre'de bir Türkiyeli sokak ortasında Nazi çapul-

cuları tarafından dövülerek öldürüldü. İngiltere'de ise, geri gönderilmek istenen bir Türkiyeli kendisini yakarak hayatına son verdi.

Devamı sayfa 3'de

Başyazı

ÖZAL SORUNU

Türkiye'nin yıllardır çözölemeyen ağır ekonomik ve siyasal sorunlarına yeni bir sorun daha eklendi: **Özal sorunu**. Cumhurbaşkanlığına seçiliş şeklindeki çarpıklık, zayıf bir seçmen desteğine sahip oluşu, Cumhurbaşkanlığını fiilen yürüten bir parçası haline getirmesi, ANAP'ı sarsıntıya uğratabilecek tercihlerde bulunması, kişisel diktatörlüğe yönelmiş olması gibi sebeplerle Özal, kendisi sorun haline gelmiş birisidir. Türkiye'nin yakın geleceğinde, enflasyon kadar, Kürt sorunu kadar Özal sorunu da etkili olacaktır. Çünkü Özal, toplumun büyük bir çoğunluğunun karşı çıkmasına rağmen kendisini Cumhurbaşkanlığına dayatmıştır. Ve sonuçta, Türkiye'de ilk kez, daha seçilmeden önce muhalefet partileri tarafından ilk genel seçimlerden sonra düşürüleceği açıklanan birisi Cumhurbaşkanı olmuştur.

Devamı 2. Sayfa'da

Devrimci Yol Davası savunmalarında Kürt Sorunu

Yazısı 8. Sayfa'da

İçindekiler:

12 Eylül
Mahkemeleri
Düsseldorf'a
mı taşındı?
2. Sayfa'da

*

Devrimci Yol
Davası
Avrupa İnsan
Hakları
Komisyonu'nda
4. Sayfa'da

*

Siyasetin
Yumuşak Karnı:
Kürdistan
6. Sayfa'da

*

Alime Mitap'la
Görüşme
11. Sayfa'da

*

Devrimci İşçi'nin 8 Eylül 1989 tarihli 39. sayısında şöyle denilmiştir:

"Cumhurbaşkanlığı sorununun çözümü için başvurulacak yöntemlerin hepsi erken seçim de dahil olmak üzere denenecek tüm yollar beraberinde yeni sorunlar ve krizler getirecektir. Özal'ın Cumhurbaşkanlığı da kriz sebebi olacaktır."

Kasım ayının ilk haftasından itibaren meydana gelen gelişmeler, bu öngörüye doğrulayan özellikler taşımaktadır.

Özal sorununun kaynaklık edeceği yeni sorunların ilk örnekleri ANAP içinde yaşanmaya başlamıştır. Parti içindeki kaynaşma, eski İstanbul belediye başkanı Dalan'ın istifası meclis başkanlığı seçiminde ANAP grubunun ikiye bölünmesi, milletvekillerinin bir kısmının DYP ve SHP ile aynı yönde oy kullanması gibi gelişmeler, gelecekteki büyük sorunların habercisidir.

Özal'ın bilinen şekilde Cumhurbaşkanı oluşu nedeniyle yaşanacak sorunlar, giderek partiyeye aşarak dalga dalga diğer alanlara sıçrayacaktır.

Özal sorununun mahiyetini ve yolaçacağı muhtemel sorunları anlayabilmek için Özal'ın Cumhurbaşkanlığı oluşunun ne anlama geldiğini tahlil etmek yararlı olacaktır.

ÖZAL'IN CUMHURBAŞKANLIĞI NE DEĞİLDİR

* Özal'ın Cumhurbaşkanlığı, 12 Eylül faşizminden demokrasiye geçişin bir evresi değildir. Özal'ın Cumhurbaşkanlığıyla Türkiye sivil döneme geçmiş olmayacaktır. ANAP'lılar ve bizzat Özal kendisinin Cumhurbaşkanı oluşu ile demokrasi arasında doğrudan bağlar kurarak, muhalefeti ve kamuoyunu kendisini desteklemeye zorlamıştır. Cumhurbaşkanlığı seçimi etrafındaki kutuplaşmayı demokrasiyi isteyenlerle istemeyenler arasında bir kutuplaşma olarak sunmaya özel bir çaba gösteren Özal, bunda inancını alamamıştır. Bu sahte ikileme ANAP'lıların dışında inanan çıkmamıştır. Yaklaşık 10 yıldır 12 Eylül rejiminin oturma için mücadele eden Özal'ın Cumhurbaşkanlığı, Türkiye'nin 12 Eylül döneminde çıkması anlamına gelmeyecektir. Aksine Özal'la Türkiye, 12 Eylül zorbalığını ve karantınını sivil bir görünüm altında yaşamaya devam edecektir.

* Özal'ın Cumhurbaşkanlığı olması, ordunun, polisin; ülke yönetiminde söz ve karar sahibi olan diğer odakların/güçlerin, bu işlevlerinin artık sona erdiği; bundan böyle demokratik bir şekilde seçilmiş kişi ve kurumların Türkiye'yi yöneteceği anlamına gelmez, gelmemektedir.

Özal her ne kadar seçilmiş bir kişi de olsa; (General Evren de 1982'de seçildi.) Bu seçilmişlik, 1983 sonlarında yeni askeri yönetimin gelecekteki devrimci partilerini bile yansıttığı bir dönemde gerçekleştiği ve Özal, 1980 Eylül'ünden bu yana 12 Eylül'ün en sadık adamı olduğu; 12 Eylül'ün sivil uzantısı bir parti oluşturup yönettiği ve bütün hükümet etme süresi içerisinde seçilmemiş, yani gerçek iktidar odacı durumundaki güçlerle yönetimi paylaştığı, bu güçlerin ülke ve devlet yönetimindeki ağırlığını ve etkisini devam ettirdiği için, O'nun

Cumhurbaşkanlığı, asil iktidar odaklarına karşı tali iktidar odaklarının üstünlük kurması anlamına gelmez, gelmemelidir.

* Özal'ın Cumhurbaşkanlığı, darbelerin önünü kesen bir gelişme değildir. Aksine Özal'ın Cumhurbaşkanlığı olayının kendisi bir darbe özelliğini taşımaktadır. 12 Eylül Rejimi içinde sivil bir darbe...

Böylece Türkiye'de her 9-10 yılda bir darbe olduğu tesbitini yapanlar haklı çıkmış olmaktadır. Özal, askeri yönetim döneminin sağladığı avantajlarla mecliste ettiği üstünlüğü, seçmen tabanı büyük oranda zayıfladığı halde, kendisinin cumhurbaşkanı olması için kullanmıştır. ANAP'ın meclisteki çoğunluğu, seçmenlerin onay vermediği, (bunu da 12 Mart 1989 yerel seçimlerinde açıkça ilan ettiği) bir çoğunluktur. Bu yönüyle mevcut meclis, temsil vasfı son derece zayıf olan ve bu nedenle seçilmiş bir kurum özelliğini yitiren bir kuruluş haline gelmiştir. Böyle bir kurumun kararları, askeri darbe ile oluşturulan Danışma Meclisi'nin kararlarından farkıdır. Nasil ki, 81-83 arasındaki "Danışma Meclisi" diktatöryal bir organ ise, bu meclis de o niteliktedir. Böyle bir meclisin Özal'ın cumhurbaşkanı yapması darbeden öte bir anlam taşımamaktadır.

Avrupa Topluluğu'na üye olmak için çırpınan, geleceğini buraya bağlayan Türkiye Büyük Burjuvazisi, istikrarını askeri darbe ile korunmasını topluluğa engel olduğu/olacağını hesap ederek Özal'ın sivil darbesine göz yummuştur.

1950-1960 döneminden bu yana ilk kez, meclisin kendisinden birisini cumhurbaşkanı seçiyor oluşu, Türkiye'de darbeler döneminin kapandığı anlamına gelmemektedir.

ÖZAL'DAN SONRA

Aslında Özal, emperyalist devletlerin ve Türkiye burjuvazisinin açık desteği ve onayı olmadan Cumhurbaşkanı seçilmiştir. ABD, NATO ve diğer kuruluşlarla yerli tekelilerin eğilimi, Cumhurbaşkanlığı sorununun istikrarsızlığa yolaçmadan çözümü yönündeydi. Bunun anlamı şuydu: Özal'ın tartışmalı cumhurbaşkanlığı yerine partilerin uzlaşığı ve devlet iktidarını oluşturan odakların da kabul edeceği birisinin Çankaya'ya seçilmesi. fakat bu bir çözüm yolu olarak açıkça önerilmediği, önerilse bile benimsenmeyeceği için, bunun yanısıra başka herhangi bir çözüm yolu da bulunamadığı için Özal formülü tek çözüm şekli olarak ortaya çıktı.

Özal'ın Cumhurbaşkanlığının önemli sorunlar yaratacağını en başta tekelci sermaye bilmekteydi. Başta, muhalefet partilerinin ve toplumun büyükçe bir kesiminin Özal'ı, siyasi açıdan meşru kabul etmemeleri olmak üzere, Özal'dan sonra ANAP'ın karışacağı, ilk genel seçimde Özal'ın partisinin daha da küçüleceği gibi ihtimaldir, büyük burjuvaziyi tedirgin ediyordu. Oligarşi, siyasi istikrarsızlığın daha da derinleşmesinden endişe ediyordu. Bu nedenlerle Özal'ın Cumhurbaşkanlığına tekelci açıktan destek vermediler. Ancak, açıktan da karşı çıkamadılar.

Diğer burjuva partilerinin de inandırıcı ve gerçekçi çözümler üretmediği noktada, Özal kendisini dayattı ve Cumhurbaşkanı oldu. 10 Kasım'dan bu yana yaşa-

nanlar tekelci güçlerin endişelerinde haklı olduklarını gösterdi. ANAP'ta başlayan kaynaşmanın nerele ulaşacağı belirsiz.

Özal'ın Cumhurbaşkanlığı, 12 Eylül rejiminde bir kırılma anlamına gelmemekle birlikte 12 Eylül'ü yapan ve destekleyen güçler arasında ve burjuvazinin bütün katmanları arasında yeni çatışmalara kamplaşmalara zemin hazırlaması bakımından önemli bir gelişmedir. Düzenin kendisi tarafından üretilen ve düzen güçleri arasında kıyasıya bir mücadeleye sebep olan sorunlar, Özal'ın peşini bırakmayacaktır. Bunlara bir de Özal sorunu eklenince, Türkiye'de istikrarsızlık belirginleşecektir.

Ve nihayet Özal'ın karşısına başka bir zorluk daha çıkacaktır: 90'lı yılların ilk dönemlerinde sendi-

kalar, demekler, insan hakları platformları, Kürt ulusal muhalefeti ve devrimci-demokratik güçler daha örgütlü bir mücadele içerisinde olacaklardır. Toplumsal muhalefet odaklarıyla devrimci-demokratik güçler, daha cesur davranmaktan; surlatle örgütlenip 12 Eylül faşizmine karşı örgütlü bir şekilde mücadele etmekten başka bir seçeneklerinin olmadığını, son bir kaç yılda açık şekilde görmüşlerdir. Türkiye'deki nesnel durum, devrim ve sosyalizm mücadelesi için giderek daha elverişli hale gelmiş bulunmaktadır.

Şüphesiz, devrimciler bu durumu değerlendireceklerdir

Sonuç olarak söylemek gerekirse;

Özal'ın Cumhurbaşkanlığı altındaki Türkiye, burjuva sınıf ve zümre-

ler arasındaki çatışmaların yoğunlaşacağı bir Türkiye olacaktır.

Özal'ın Cumhurbaşkanlığı altındaki Türkiye, krizin derinleşeceği, 10 yıldır yürürlükte tutulan "kriz yönetimi" politikalarının aralıksız sürdürüleceği bir Türkiye olacaktır.

Özal'ın Cumhurbaşkanlığı altındaki Türkiye, 12 Eylül faşizminin sivil görüntülerle ayakta tutulmaya çalışılacağı bir Türkiye olacaktır. Özal'ın Cumhurbaşkanlığı bu bakımdan 12 Eylül'e taze kan olmuştur.

Ve nihayet Özal'ın Cumhurbaşkanı olduğu altındaki Türkiye, siyasal sahne sadece burjuva düzen partilerinin değil, Kürt ulusal hareketinin yanısıra devrimci-demokratik halk güçlerinin de yer aldığı bir Türkiye olacaktır.

12 Eylül Mahkemeleri Düsseldorf'a mı taşındı?

Geçtiğimiz Ekim ayında Düsseldorf'da başlayan PKK davası ilginç gelişmelere tanıklık ederek halen devam ediyor.

Bilindiği gibi Federal başsavcı, "Almanya'da 3 kişiyi öldürmek, 1 kişiyi öldürmeye teşebbüs ve Lübnan'da 2 kişiyi öldürmek ve çeşitli suçlar işlemek" iddiasıyla 19 PKK'lı hakkında dava açmıştır. Yine Başsavcı, bu 19 kişiyi, "terörist örgüt kurmakla" suçlamıştır. PKK'lıların yargılandıkları ceza maddesi, "129 a" diye bilinen bir maddedir. Bu madde daha önceleri komisyoner, yakın zamanlarda ise RAF için kullanılan bir maddedir. Özel bir madde olan ve "sadece terörist örgütleri yargılamak için oluşturulduğu" iddia olunan bu madde, F.Almanya tarihinde ilk kez bir yabancı grup için uygulanmaktadır.

Düsseldorf'daki davanın 2 önemli yönü üzerinde durmak gerekmektedir.

1- Bu dava, tıpkı 12 Eylül mahkemeleri gibi cereyan eden bir mahkemedir. Sanıkların başta savunma hakları olmak üzere bir çok hakları kısıtlanmıştır. Bunun yanısıra, avukatların da sıklıkla görev yapmaları engellenmektedir. 129 a maddesi, savcıya ve mahkeme heyetine hukuk dışı güçlerle bağdaşmayan yetkiler tanımıştır. Düsseldorf'daki mahkeme, Türkiye'deki savaş hali hükümlerine göre işlemektedir. Bunun yanısıra sanıkların cezaevindeki yaşamları, mektuplaşmaları, avukatlarıyla görüşmeleri kısıtlıdır. Toplu savunma yapmaları engellenmektedir. Bu yönüyle anti-demokratik bir yargılamadır. Buna karşılık, eroın, haraç toplama, adam yarama, Papa'ya sulkaste yardımı olma gibi suçlardan Frankfurt'ta yargılanan Türk-Federasyon üyesi faşistler, çok daha rahat koşullarda ve tutuksuz yargılanmaktadır.

2- Alman Hukuk sisteminin uygulandığı bu çifte standart, siyasi tercihlerden ileri gelen

bir durumdur. Bu davanın ikinci önemli yönüne işaret etmektedir. Şöyleki: Düsseldorf'daki mahkeme, aslında siyasi sebeplerle açılan bir soruşturmanın ürünüdür. TC ile çok yakın ekonomik siyasi ve askeri ilişkisi olan F.Almanya, TC lehine Kürt sorununun çözümüne katkıda bulunmaya çalışıyor. Bu dava, Kürtlerin haklı ve meşru ulusal-demokratik taleplerine karşı F.Alman egemenlerinin düşmanca tutum almasını ifade ediyor. Bir bakıma, Kürt ulusal mücadelesiyle F.Almanya'daki dayanışma faaliyetlerini cezalandırmaya, Kürt sorunu terör sorunu olarak takdim ederek PKK'yı yalnızlaştırmaya çalışıyor. PKK'nın sorumsuz davranışlarını, yurtseverlikle solculukla bağdaşmayan tutumlarını O'na karşı bir malzeme, bir koz olarak kullanıp Kürt Ulusal mücadelesini karalamaya, zayıflatmaya çalışıyor. Doğal olarak bu politika, bilinen olaylar nedeniyle zaman zaman başkanı da olabılıyor. Nitekim, Düsseldorf'daki mahkemeye dayanışabilecek geniş bir Alman ve Türkiyeli ilerici, demokrat ve devrimci kesim, gerekli hassasiyeti gösteremiyor.

RAF'ın açık grevlerine gösterilen desteğin ancak onda birinin bu davaya gösterilmiş olmasının sebebi burada aramak gerekiyor. Bu duyarsızlığı gidemenin yolu, PKK'nın sorumsuzluklarını onaylamadan, onaylar duruma düşmeden Düsseldorf'daki anti-demokratik yargılamayı ve Kürt Ulusal mücadelesini karalamaya yönelik durumlara tavır almaktır. Düsseldorf'daki yargılamaya ve burjuva basınının çizdiği karantınaya rağmen, devrimciler, Kürt Ulusal mücadelesinin haklı ve meşru yönlerini öne çıkaran bir propaganda çizgisi izlemelidirler.

Devrimci İşçi'nin 1990 yılı takvimi çıktı.

Devrimci Yol savunmaları, "1960'lardan 1980'e Türkiye Gerçeği" adı altında kitap halinde çıktı.

İsteme adresi: Devrimci İşçi, Postfach 26 03, 3000 Hannover 1

Impressum:
V.i.S.d.P.: U. Hasselbring
Postfach 91 08 43
D- 3000 Hannover 91

Yazışma adresi
Devrimci İşçi
c/o. S. Hasselbring
Postfach 26 03
D- 3000 Hannover 1

ÖDEMELER:
Stadtsparkasse Hannover
Y. Aydın
Konto Nr.: 253 07 096
BLZ: 250 501 80

Fransa 7,- ff
İsviçre 2.- sfr
Hollanda 2,-50 hlf
Avusturya 15,- s.
Belçika 50,- bfr

İsveç 10.- skr
Danimarka 10.- dkr
İngiltere 0,80 £
Norveç 8,- nkr
Avustralya 2.50 \$

Türkiyeliler Avrupa dışına mı?

Bilindiği gibi son aylarda Polonya, Macaristan, Doğu Almanya ve Çekoslovakya gibi ülkelerde bir dizi gelişme yaşandı. Bütün bu ülkelerde reform sürecine girildiği ve çoğulcu bir siyasi düzen hedeflendiği açıklandı. Doğu Avrupa ülkelerinde meydana gelen bu gelişmeler dünya çapında etkiler yaratacak gelişmeler zincirinin birer halkasıydı.

Söz konusu gelişmelerin ilk somut etkisi Avrupa Topuluğu üyesi ülkelere ortaya çıktı. AT içinde sürdürülen tartışmalar, Türkiye'yi de yakından ilgilendiren bir özellik taşıyordu. Topuluğun çeşitli organları, AT'nun yukarıda sayılan ülkeleri de kapsayacak şekilde genişleyebileceğini belirterek yeni stratejiler tesbit etmeye başladılar. Bu stratejilerden birisine göre, Türkiye AT'na üye kabul edilmeyecek, özel bir statüye bağlanacaktı. Avrupa Haritasının yeniden çizilmesi durumunda Türkiye'nin yerinin ne olacağı hem batı ülkeleri yönetimlerini hem de Türkiye egemen sınıflarını düşündürüyordu. Her iki tarafın ortak kanısı, Doğu Avrupa ülkelerindeki son gelişmelerden sonra Türkiye'nin AT'na üyeliğinin eski durumuna göre daha da belirsiz olduğu şeklindeydi. Bu arada gözler, yeni yılın ilk günleri Malta açıklarında yapılacak ABD-SSCB Zirvesi'ne çevriliyordu. Gorbacov ve Bush, bir gemide buluşarak dünya sorunlarını görüşeceklerdi. "Yalta'dan sonra Malta" espirisi bu sırada sıkça kullanılan bir espiri haline aldı. Bilindiği gibi Avrupa'nın ve dünyanın belli bölgelerinin haritası Yalta'da Stalin, Roosevelt ve Churchill tarafından yeniden çizilmişti. Şimdi, Avrupa kamuoyu, Malta'da Bush'la Gorbacov'un Avrupa'nın haritasını yeniden çizeceklerinden endişe ediyordu.

Keşin bir bilgi olmamakla birlikte, son gelişmeler, Türkiye'nin AT'na üyeliğini eskisine göre daha sorunlu hale getirmiş bulunmaktadır.

Doğu Avrupa ülkelerindeki gelişmeler, sadece Türkiye değil, Avrupa'da yaşayan Türk ve Kürt insanlarını da yakından etkileyecek özelliklere sahip bulunuyor. Bunu Doğu Almanya'dan Batı'ya göç olayında somut olarak görmek mümkün.

Bilindiği gibi reformların ilan edilmesinden sonra Doğu Almanya'dan Batı'ya yüzbinlerce insan göç etti. Batı, Doğu Alman göçmenleri başına bastı. Onları para ve hediyelere boğdu. Ve böylece insan hakları sorunundaki çifte standartını bir kere daha gösterdi. Göç dalgasının en yoğun olduğu günlerde bir açıklama yapan Dışişleri Bakanı Genscher, yabancılardan göçten zarar görmeyeceklerini, özellikle Türkiyelilerin huzur içinde olmalarını hatırlattı. Fakat, günlük yaşamda bu açıklamanın hiç bir yararı görülüyordu. Örneğin, Hildesheim'de illicacılardan kaldığı evler boşaltılarak buralara Doğu Alman göçmenleri yerleştiriliyordu. Neu Ulm'de boş duran ve yıllardır evsiz yaşayan Türkiyeliler'e verilmeyen evler göçmenlere tahsis ediliyordu. Bu örneklerin zamanla her yerde yaşanması mümkün. Göç dalgası Türk ve Kürt insanlarını işyeri düzeyinde de yakından ilgilendiriyor. Gazeteler göçmenlerin çoğununun iyi eğitimden geçmiş kişiler olduğunu yazıyor. Bu niteliklere sahip olan göçmenlerin işe alınma konusunda önceliğe sahip

olacağına kesin gözle bakılıyor. Bu ise Türkiyelilerin aleyhine bir gelişme olacak.

Öte yandan aynı zaman dilimi içinde Federal İçişleri Bakanı yeni yabancılar yasa tasarısını Hükümet'e sundu. Zimmermann'ın yerine İçişleri bakanlığına getirilen Schaeuble, öyle bir tasarı hazırlamıştı, Zimmermann'ı aratmıyor. F.Almanya Genel Seçimlerinin 1990 Haziranında yapılacak olması, yabancılar sorununun yeniden alevlendirilmesine uygun bir zemin hazırlıyor. Bütün bunlar Türkiyeliler'e haklı kaygılara yol açıyor, gelecek endişesine sebep oluyor.

Bunların yanısıra son dönemlerde yabancılara yönelik fiili saldırılarda artış gözleniyor. İsviçre'de bir Türkiyeli sokak ortasında katlediliyor, İngiltere'de yine bir Türkiyeli, geri gönderilmeyi engellemek için kendini yakıyor. Fransa'da Türkiyeli İşçi Dernekleri polis terörüyle susturulmaya çalışılıyor, Almanya'da ise, Doğu Alman göç Dalgasından cesaret alan Neo-Naziler, çeşitli şehirlerde daha da saldırgan tutumlar içine giriyorlar. Republiken Partisi, son genel kurulunda yabancılara ilgili bilinen tehditlerini tekrarlarken, Almanya'nın 1937'deki sınırlarının tekrar çizilmesini istiyor.

Bütün bunlar yurtdışındaki Türkiyeli ilerici, demokrat ve devrimci güçlerin ilgisiz kalacağı gelişmeler değildir. Basta Devrimci İşçi olmak üzere Türkiyeli sol grupların ve çevrelerin tamamı, bu gelişmelere tavır birmak zorundadır. Son gelişmeler, hem Türkiye'nin hem de Avrupa ülkelerinde yaşayan Türkiyelilerin konularında belli gelişmelerin olacağı yönünde işaretler veriyor. Bu gelişmelerin kısa ve uzun dönemde yaratacağı etki ve sonuçlar sağlıklı bir şekilde tahvil edilerek yeni politikalar oluşturulmak zorundadır.

Bütün bunlar, yabancılar/göçmenler sorunu etrafında, yeni gelişmeleri bu sorunların ortaya çıkaracağı gelişmeleri de gözönünde tutarak, yerel ve bölgesel eylemlilikleri ve birlikleri yaratma görevini önümüze çıkarıyor. Bir kısım politikaların gözden geçirilmesini ve en geniş yabancılar topluluğunun birleştirilmesini zorunlu hale getiriyor.

Son gelişmeler bu konuda adım atmakta gecikirse bunun pahalıya malolacağını gösteriyor.

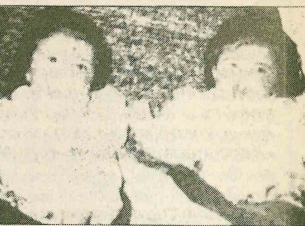
GÜRER AİLESİNİN DİRENİŞİ

Yaklaşık 20 yıldır Almanya'da yaşayan Gürer Ailesi ve iki kızı, Neu Ulm Belediyesi önüne açtıkları çadırı Belediye'nin konut politikasını ve yabancı düşmanlığını protesto ettiler. Ulm Devrimci İşçi, çadıra yaşamaya başlayan Doğan Gürer'le eşi Sevim ve ikiz kız kardeşleri ziyaret ederek kendileriyle görüştüler. Ve eylemlerini desteklediklerini bildirdiler. 20 Kasım günü Neu Ulm Belediyesi'nin önüne çadır açan Doğan Gürer Ulm Devrimci İşçi'nin sorunlarını şöyle yanıtladı:

"Uzun yıllardır buradayım. Babamın yanında kalıyorum. 2 yıl önce evlendim, yeni ev aramaya başladım. Fakat, baş vurduğum bütün makamlar ev sorunuma ilgilienmedi. 11 ay önce iki çocuğum oldu. Babamın evinde 7 kişi kalmaya başladık. Ben ev arama işime hız verdim. Belediye başkanı ile görüş-tüm. Beni hep oyaladılar. Ben de mecburen belediye'nin önünde bu çadırı açarak ev sorunumu çözmeleri için yetkilileri uarmaya karar verdim. Çocuklarımız ikisi de birkaç gün önce hastalandı. Çünkü çadıra soba kurduğum halde ısınma sorunu çözülmedi. Eylemimize basın yayın organları, SPD ve Yeşiller ilgi gösterdiler. Belediye'den hiç bir yetkili benimle görüşmeye gelmiyor. Sivil polisler gelip çadırı sök-

memi istiyorlardı, fakat biz direnişe devam ediyoruz. Belediye'nin 13 tane evi var. Bunları bize vermediler, bekletiler, şimdi Doğu Alman göçmenlerine dağıtıyorlar. Burada can gıvencimiz yok, faşistlerin ne yapacağı belli olmaz. Türk danış, Yabancılar Meclisi üyeleri, eylemimden haberleri olduğu halde gelip beni ziyaret bile etmediler. Yabancılar olarak bütün haklara sahip olmak istiyoruz."

Ulm Devrimci İşçi, çadır eylemini sürdüren Gürer ailesi ile dayanışma için Belediye'nin önüne ikinci bir çadır daha açtı. Gürer ailesinin çadırının yanına kurulan bu çadıra, Dİ'den arkadaşları 24 saat nöbet tutmaktadırlar. Çadır eylemi nede-niyle Neu Ulm'de yabancı Düşmanlığı, ırkçılık, Yabancıların Demokratik Kitleli birliği gibi konular canlı bir şekilde tartışmayı zorunlu kılmaktadır.

LONDRA'DA İRKÇİ BASKILARA DAYANAMIYAN BİR TÜRKİYELİ KENDİSİNİ YAKTI

İngiltere'de gerici Teacher Hükümetinin ırkçı politikaları bir can daha aldı. Londra'da illicacı olarak bulunan Şiho İyigüven ve bir arkadaşı, polis tarafından Türkiye'ye gönderilmek için tutuklandılar. Geri gönderilmek tehlikesi karşısında Şiho İyigüven ve arkadaşları, ırkçı baskıları protesto etmek için kendilerini tutuklu buldukları karakolda yak-tılar. Şiho İyigüven kaldırıldığı hastahanece can verdi. Diğer arkadaşının durumu ise ciddiyetini koruyor.

Türkiye'li iki illicacının kendilerini yakması olayının duyulması üzerine Londra'daki tüm ilerici, demokrat ve devrimci gruplar bir araya gelerek bir komite oluşturdular. Komite, Devrimci İşçi, Avrupa'da Dev-Genç, Rızgari, TDKP, Devrimci Partizan, TKP-ML Hareketi, ve TKP-ML Partizan grupları yer aldı. Komite olarak Türkçe-İngilizce bir bildiri yayınladı, olayı tüm kamuoyuna duyurmaya çalıştı. Daha sonra, çeşitli insan hakları kuruluşlarıyla ve İşçi Partisi milletvekilleri ile görüşülerek bunların ırkçı baskılara karşı tavır

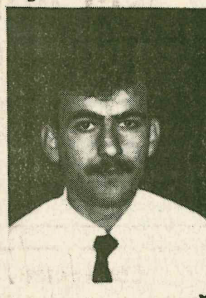
almaları sağlandı. Adı geçen kuruluşlar, hükümete telgraflar çekerek İçişleri Bakanı'nın istifasını istediler.

Daha sonraki günlerde Şiho İyigüven'in cenazesi Londra'da ki Kürdistan İşçi Derneğine getirildi. Buradan yürüyüşe geçildi. 4 bin kişinin katıldığı yürüyüş 3 saat sürdü. Cenaze Başbakanlığın önüne geldiğinde, oluşturulan bir heyet Başbakanlığa sıyah bir çelenk bıraktı. Heyette, İşçi Partisi milletvekilleri ile komiteden kişiler yer aldılar. Heyet, ayrıca Başbakan Teacher'e iletilmek üzere görevlilere bir de mektup verdi. Daha sonra burada çeşitli konuşmalar yapıldı.

Milletvekillerinin ve komiteden arkadaşların konuşmalarında ırkçı baskılara karşı ortak hareket etmenin önemi üzerinde duruldu. Konuşmalar bittikten sonra Şiho İyigüvenin cenazesi, memleketi olan Maraş-Pazarlık'a gönderilmek üzere havalanına götürüldü. Şiho İyigüven'in babasının 1978 Aralık ayındaki Maraş katliamında hayatını kaybettiği öğrenildi.

ARKADAŞIMIZ ALI ŞAHİN BOY'U

Trafik kazasında kaybettik

UNUTMAYACAĞIZ
Tirol Devrimci İşçi

İSVİÇRE'DE NAZİLER BİR DEVRİMCİYİ KATLETTİ

İsviçre'nin Friburg kentinde Neo-Naziler, TKEP tarafından bir devrimciyi katlettiler. Friburg Devrimci İşçi'nin bildirildiğine göre, 24 Kasım akşamı, Mustafa Yıldırım ve iki arkadaşı bir grup Nazilerin saldırısına uğradılar. Saldırı sonucu TKEP taraftarı Mustafa Yıldırım hayatını kaybetti. Mustafa Yıldırım 44 yaşında olup 1 yıldır Friburg'ta illicacı olarak yaşamaktaydı.

Nazilerin saldırısının ve Mustafa Yıldırım'ın ölümünün

duyulmasından hemen sonra içinde Devrimci İşçi'nin de yer aldığı bir komite oluşturuldu. 25 Kasım günü Friburg'ta bütün kahveler ve işyerleri dolaşarak Nazilerin saldırısına anlattıldı. polisten yürüyüş için izin istendi. Polisin izin vermemesine rağmen 26 Kasım pazar günü 1500 kişinin katıldığı büyük bir gösteri düzenlendi. Korsan şeklinde örgütlenen eylem sırasında Nazi saldırıları protesto edildi.

*Geçtiğimiz Temmuz ayında kararı açılan Ana Devrimci Yol Davası ile ilgili başvuru dilekçeleri 14-Eylül'de Strasburg'ta Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu'na verildi.

*13-Eylül tarihinde yapılan "Türkiye'de Politik Davalar ve İnsan Hakları Konferansı"na, Türkiye'den ve çeşitli Avrupa ülkelerinden tanınmış kişiler katıldılar.

DEVİRİMCİ YOL DAVASI İNSAN HAKLARI KOMİSYONUNDA

***Kişisel başvuru dilekçesini Komisyon'a vermek için Strasburg'ta bulunan avukatlar Avrupa Parlamentosu yetkilileri ile çeşitli görüşmeler yaptılar.**

***Avrupa Parlamentosu, Türkiye cezaevlerindeki uygulamaları ve insan hakları ihlallerini kinayan bir karar tasarrısını kabul etti.**

***Aynı günlerde TC. Hükümeti, bütün partilerden birer kişiyi heyet halinde Avrupa Parlamentosu'na göndererek Parlamentodan Özal Hükümeti aleyhine karar çıkmasını engellemeye çalıştılar.**

***17-Eylül günü yapılan İnsan Hakları ve Demokrasi Gecesi'ne yaklaşık 2000 kişi katıldı.**

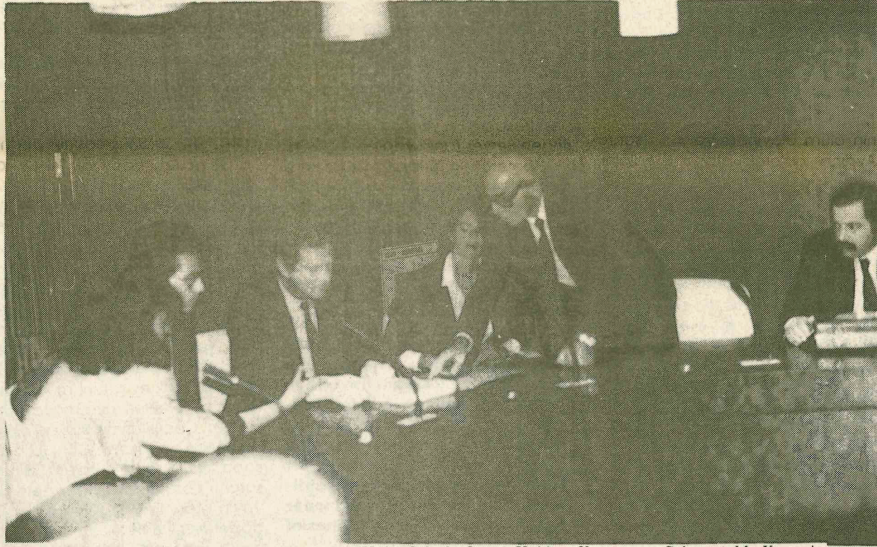
Bilindiği gibi Ana Devrimci Yol Davası 19-Temmuz 1989 tarihinde sonuçlanmış ve 7 arkadaşımız idam, 39 arkadaşımıza ömürboyu hapis, 400 dolayında arkadaşımız ise değişik hapis cezalarına çarptırılmışlardı. Karar açıklanmadan önce bir konuşma yapan Oğuzhan Müftüoğlu, kararı tanımayacaklarını ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na başvuracaklarını belirtmişti. Bu açıklamadan sonra Devrimci Yol Davası avukatları kişisel başvuru dilekçelerini hazırladılar.

Oğuzhan Müftüoğlu ve Nasuh Mişap adına hazırlanan dilekçeler geçtiğimiz Eylül ayının 14'ünde Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu'na verildi.

Fransız Genel İşçi Sendikaları konfederasyonu (CGT)'nin davetlisi olarak Strasburg'a gelen heyette avukatlar Halit Çelenk, Veli Devecioğlu ve İbrahim Tezan bulunuyordu. İnsan Hakları Derneği yönetici ve üyelerinden Yavuz Önen'le Haldun Özen ise kişisel başvuru olayını gözlemci olarak izlemek üzere Strasburg'ta bulunuyorlardı. Heyetin girişimleri, Cumhuriyet gazetesi, Sokak Dergisi ve diğer bazı yayın organlarının yanısıra Devrimci İşçi Muhabirleri tarafından izlendi. Devrimci İşçi muhabirlerinin edindiği bilgi ve gözlemlere göre 11-17 Eylül tarihleri arasında Strasburg'da şu gelişmeler yaşandı:

AVUPA PARLAMENTOSUNDAKİ GÖRÜŞMELER

Strasburg'a 11-Eylül'de gelen heyet, görüşmelerine 12-Eylül günü başladı, ilk görüşme, Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grup yöneticilerinden İngiliz Parlamenter Richard Balfe ile yapıldı. Daha sonra Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı Puerto ile görüşüldü. Aynı gün, Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu'nun Avrupa Konseyindeki daimi temsilcisi Pier Boley, İtalyan Milletvekili Luciano Castellina, Portekiz Milletvekili Martioz Cuelho ile birer

Türkiye'nin tanınmış ve saygın avukatlarından Halit Çelenk, İnsan Hakları Komisyonu Sekreteri M. Krüger'e dilekçeyi verirken

görüşme yapıldı.

13 Eylül günü ise, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Enstitüsü Direktörü Leprech'in yanısıra Avrupa Parlamentosu Komünist Grup üyeleri ile görüşmeler yapıldı. 14-Eylül'de Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Catherine Lalumiere ile ve Yeşiller Grubu üyeleriyle görüşüldü.

Bütün bu gelişmeler sırasında, Heyet üyeleri, Strasburg'a geliş gerekçelerini anlattılar. İnsan Hakları Komisyonu'na neden kişisel başvuru haklarını kullandıklarını gerekçeleriyle anlattılar. Politik bir amaçla Strasburg'a gelmediklerini, insan hakları ve davalarla ilgili burada bulduklarını vurgulayan heyet üyeleri, 12 Eylül sonrasındaki hukuki uygulamalara örnekler verdiler, hükümetin imzaladığı uluslararası anlaşmalara uyması gerektiğini hatırlattılar.

DİLEKÇE VERİLİYOR

Heyet üyeleri, 14 Eylül günü saat 10.00'da Avrupa Konseyi İnsan Ha-

kları Komisyonu görevlilerinden M. Krüger ile görüştüler. Avukat Halit Çelenk, Oğuzhan Müftüoğlu ve Nasuh Mişap'ın kişisel başvuru dilekçeleri ile başvuru konusuna ait işkence raporlarını, mahkemenin çeşitli konularla ilişkin kararlarını içeren dosyayı M.Krüger'e vermeden önce, Strasburg'a neden geldiklerini açıklayan bir konuşma yaptı. Komisyon yetkilisi, kendilerinin siyasî kararlar vermediğini, dosyayı inceleyip karar vereceklerini, başvuru konusunun taraflar arasında yazışmalarla inceleneceğini, bu yazışmaların gizli olduğunu, şu aşamada dosya ile ilgili herhangi bir şey söylemeyeceğini belirtti. M.Krüger, ilk defa böyle kalabalık bir heyetin kendilerine dilekçe verdiğini ayrıca vurguladı. Gerçekten dilekçelerin verilmesi 20'ye yakın kişi katılmıştı. Türkiye'den gelen heyetin ve gazetecilerin yanısıra, Londra ve Paris barosu avukatlarından bir grup da dilekçe verme işlemi sırasında orada bulunuyorlardı. Komisyon yetkilisi, kararın ne zaman verileceğinin belli olmadığını, ama bunun süresinin uzun olmayacağını

belirtti.

İNSAN HAKLARI VE POLİTİK DAVALAR KONFERANSI

13 Eylül günü Strasburg'ta yapılan "Türkiye'de İnsan Hakları ve Politik Davalar" konulu konferans büyük bir ilgi topladı. Strasburg Üniversitesi Profesörlerinden Server Tanilli'nin yönettiği konferansa şu kişiler katıldı: Halit Çelenk, Av. Veli Devecioğlu, Av. İbrahim Tezan, Av. Yavuz Önen, İHD yöneticisi, Haldun Özen, İHD üyesi, Eric Siesby, Kopenhag Üniversitesi Hukuk Profesörü ve Helsinki Vate üyesi, Olivie Bercault, Paris barosu Avukatı ve Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu üyesi, Joop Voogt, Hollanda Parlamentosunda senatör, Luise Cristian, Londra Barosu Avukatı, ve Sosyalist Hukukçular Birliği üyesi. Alman Yeşiller Partisi Başkanlık Kurulu üyesi Jürgen

Meir, rahatsızlığı nedeniyle konferansa gelemedi.

"ÜLKEMİZDE OLUP BİTENLER UTANÇ VERİCİDİR"

Profesör Server Tanilli, konferans açış konuşmasında böyle diyordu. Fransa Genel İşçi Sendikaları Konfederasyonu salonunda yapılan konferans açış konuşmasında Prof. Server Tanilli, Türkiye'nin yakın tarihinin bir aydınlanma, gittikçe derinlik kazanan bir demokratikleşme tarihi olduğunu, bu mücadelede birçok mevzinin kazanıldığını, 12 Eylül'ün bu aydınlanma ve demokratikleşmeye karşı ve halka karşı savaş açtığını, bunun hala devam ettiğini belirterek şunları söyledi:

"Emir altında askeri mahkemeler yoluyla koşuşturduğu bir düzine siyasal dava bu savaşın bir parçasıdır. Aslında düşüncelerinin mücadelesini yapan yüzlerce binlerce insan "terör suçlusu" denip hapisanelere doldurulup, işkenceden geçirip asabilirdiğini asip, asamadığını da idama, uzun hapslere mahkum etmiştir. Son açıklanan Devrimci Yol Davası kararları buna tipik bir örnektir. Dev-Sol ve TBKP davaları diğer örneklerdir. Kürt halkının ulusal demokratik haklarına çağdaş ölçüler içinde eğilecek yerde hala bir eşkiya edebiyatının sürdürüldüğü ise hepimizin bildiği bir gerçektir. Bütün bunlar 20.yüzyılın bitmesine pek az kala bir toplum için utanç vericidir Kürt ve Türk bizim halkımız, bu tür işlemlere de müstehak değildir. Ülkemizi bu aşıptan kurtarmalız."

Prof. Server Tanilli, daha sonra konuşmacıları tek tek tanıttı ve sözü Halit Çelenk'e verdi. Halit Çelenk, 12 Mart ve 12 Eylül müdahalelerinin temeldeki amacının çarpık kapitalizmin ekonomik yapıyı ayakta tutmak ve bunun sorunlarını çözmek olduğunu, vurguladıktan sonra şunları söyledi:

"Bu yüzden baskıcı ve otoriter bir yönetimin oluşturulmasına, yürütmenin güçlendirilmesine, kişi hak ve özgürlüklerinin kısıtlanmasına, sendika ve grev haklarının kullanılmama hale getirilmesine, siyasetimsiz bir sivil yönetimin uygulanmasına, ve böylece halkın yurt sorunları hakkında düşünce açıklama olanağından yoksun bırakılmasına olanak sağlayan yasal düzenlemelere başvurulmalıydı. 12 Eylül Felsefesinin ana ilkesi ve hedefi

fleri bunlardı. Bu hedeflere ulaşabilme için her türlü önlem alınmalıydı ve alındı"

Halif Çelenk konuşmasının daha sonraki bölümlerinde insan hakları ve işkence konularına değindi. Askeri Yargıtay'ın 1978 yılında aldığı bir kararda "ahlaka, genel adaba aykırı surette toplanan delilleri hakim telakki etmekten kaçınmak zorundadır." denildiği halde 1980'den sonraki yargılamalarda işkenceye dayalı ifadelerin delil olarak kullanıldığını açıklayan Halif Çelenk daha sonra konuya ilişkin ilginç bir mahkeme kararı okudu. Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde 1984 yılında işkence altında imzalatılan ifadelerle ilgili bir kararda şöyle denilmekteydi:

" Bir an için işkence yapıldığı kabul edilse bile, işkence, sanıktan doğru cevap almak için yapılmaktadır. Eğer doğru olmayan, uydurma cevaplar verilirse, işkencenin gayesi doğru cevap almak olduğuna göre, işkence daha da artırılacaktır. O halde bu durumun sanıklarca da bilinmesi tabii olduğuna göre, bu örneğin mantıklı sonucu işkenceye maruz kalanın doğru cevap vermesidir. Aksi taktirde, işkenceye, artırılarak devam edilecektir. O halde ifadelerin işkenceyle alındığı sabit bile görülse, bu, ifadenin gerçek dışı olduğunu, itibar edilemeyeceğini göstermez. Şu halde, işkence ayrı, işkence sonucu verilen ifadelerin doğruluğu ayrı şeylerdir."

Halif Çelenk, yukarıdaki mahkeme kararını çeşitli hukuk ilkeleri ve uygulamalarıyla demokrasi prensipleri açısından değerlendirerek bunun hukuk dışı olduğunu söyledi. daha sonra sözü Avukat İbrahim Tezan aldı. Devrimci Yol Davası avukatlarından Tezan, konuşmasında

miş ifadelerin dosyalardan çıkarılmasını istedik. Mahkeme bu isteğini reddetti.

İnsan Hakları Sözleşmesi, tutukluluk süresini makul bir süre olarak tanımlamaktadır. Avukatlığını yaptığımız Devrimci Yol Davası'nda ve diğer tüm davalarda, sanıkların tutukluluk hali, 8-9 yıl sürmüştür hala da sürmektedir. Yargıtay aşamasını da gözönünde bulundurursak örneğin, bizim müvekkillerimizin tutukluluk durumu yaklaşık 15 yıl sürecektir. Bu durum da sözleşme hükümlerine aykırıdır. İnsan Hakları Komisyonu'na başvuru gerekçelerinin en önemlilerini bu şekilde özetleyen İbrahim Tezan, son olarak şunları söyledi:

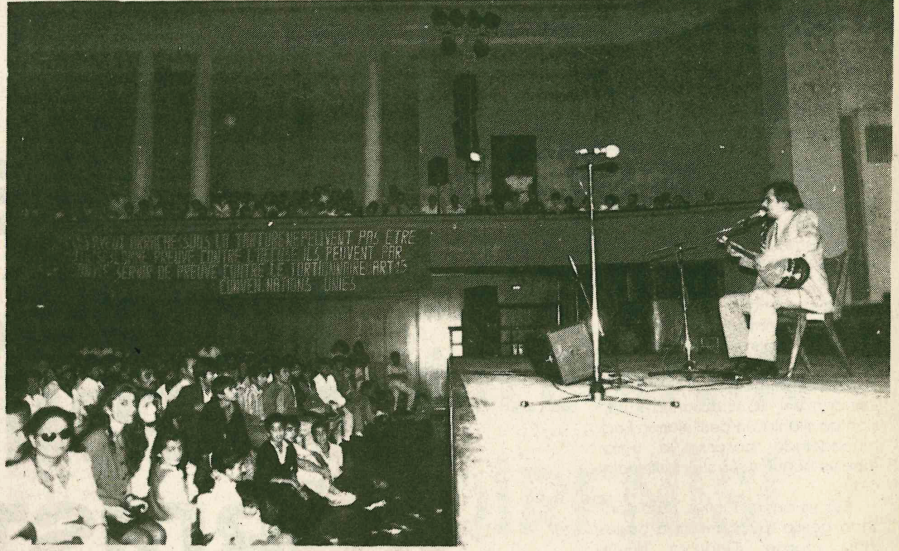
"Bizim dilekçemiz her ne kadar 2 kişi için hazırlanmış olsa bile, dilekçenin konusu ve talepleri aslında tüm siyasi davaları ilgilendirmektedir. Yani dilekçemizin kabulü halinde bundan tüm siyasi tutuklular etkilenecektir. alınacak sonuç, sadece Devrimci Yol davasının sanıklarının değil, sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanmış tüm kişileri ilgilendirecektir." İbrahim Tezan'dan sonra sözü yine hem Devrimci Yol Davası avukatı, hemde başka davaların avukatı olan Veli Devecioğlu aldı. Veli Devecioğlu konuşmasının ilk bölümünde, kendisinin 1980'den önce çeşitli yerlerde savcılığın yanı sıra Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifhaneleri Genel Müdürlüğü yaptığını, daha sonra ise ayrılarak avukatlığa başladığını vurgulayarak cezavetleri geçireceği yakından tanıdığını açıkladı. Avukat Veli Devecioğlu, yakın zamanda meydana gelen Aydın Cezaevi'ndeki ölüm olayını anlatarak bugünkü cezavet politikalarını değerlendirdi. Eskişehir'den Aydın'a nakil sırasında öldürülen PKK Davası tutuklularından Hüseyin Hüsnü Eroğlu' nun avukatı olduğunu belirten Devecioğlu, kendisinin ölüm olayını duyduktan sonra Aydına giderek otopsi istediğini, yetkililerin ise buna yanaşmadığını, vurguladı. İlk yapılan otopsiye göre,

görüşlerini açıkladılar. Türkiye'deki politik davalara da değinen konuşmacılar, Türkiye'deki yargılamaların adil olmadığını söylediler. Devrimci Yol Davası ile ilgili kişisel başvuruyu desteklediklerini açıkladılar.

"Türkiye'de çağdaş bir demokrasinin kurulması, insan haklarına gerçekten saygılı bir rejimin rayına oturması, herşeyden önce bir iktidar sorunudur. Gerçekten bağımsız, demokratik ve laik bir iktidar, çağ

kladı. Ve bütün demokrat, ilerici, devrimci güç ve çevreleri bu görevleri yerine getirmek için mücadeleye çağırıldı.

Konferans dinleyicilerin uzun ve coşkulu alkışlarıyla sona erdi.

17 Eylül'de Strasbourg'ta yapılan İnsan Hakları Gecesi, Son derece coşkulu geçti. Arif Sağ gecede.

SORUN İKTİDAR SORUNUDUR

Konferansın kapanış konuşmasını Strasbourg Üniversitesi Profesörlerinden Server Tanıllı yaptı.

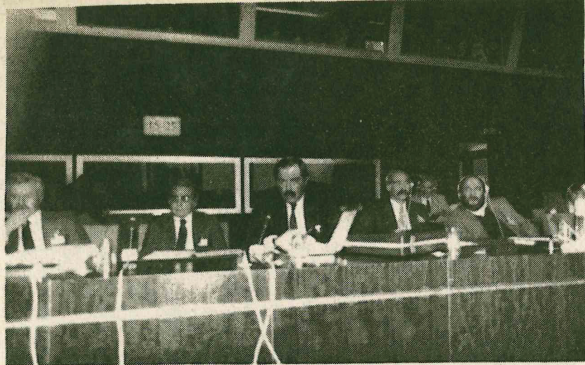
Konferansın Türkiye'de yaşanan gerçekleri bütün çıplaklığıyla ortaya çıkaracağını vurgulayan Prof. Server Tanıllı daha sonra şunları söyledi:

daş bir demokrasiyi ve insan hakları rejimini kurabilir. Emperyalizme bağımlı, onun kuklası kapitalizmin bafaklığına girip boğulmuş iktidarların ülkemize getireceği hiçbir şey yoktur. 12 Eylül ve onun sivil uzantısı olan bugünkü iktidar, işte böyle bir iktidardır. Toplumun bugünkü gerici güçlerini iktidardan uzaklaştırıp, ilerici, demokratik ve devrimci güçlerine iktidar yolunu açmak, ülkemizin geleceği için yaşamsaldır."

Kapanış konuşmasının daha sonraki bölümünde Prof. Server Tanıllı, Türkiye'de yapılmaması gereken ilk işlerden birisinin 12 Eylül hukukunu ortadan kaldırmak, ikisinin ise genel af çıkarmak olduğunu açıkladı.

COŞKULU VE KALABALIK BİR GECE

Strasbourg'ta 17 Eylül'de yapılan insan hakları ve demokrasi gecesi son derece coşkulu bir hava içinde yapıldı. Yaklaşık 2000 kişi tarafından izlenen gecede türkülerle Arif Sağ, Ali Asker, Cömert ve Şah Turna kitleyle coşturdular. Düzenleme komitesi adına yapılan konuşmada, Türkiye'de Devrimci Yol gerçeği dile getirildi, insan hakları ve demokrasi sorunu üzerinde duruldu.

Oğuzhan Müftüoğlu ve Nasuh Mitap'ın kişisel başvuru dilekçesini vermek için Strasbourg'a gelen heyet, Avrupa Parlamentosu'nda basın toplantısında.

İnsan Hakları Komisyonu'na kişisel başvuru olayına değindi. Tezan kişisel başvuru dilekçelerinin dayandığı hususları şöyle sıraladı:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, her kişiyi bağımsız, yansız ve olağan bir mahkemede yargılanması hakkına sahip olduğunu belirtmektedir. Devrimci Yol ve diğer tüm siyasi davalarda yargılananlar, bağımsız olmayan, tarafsız olması mümkün olmayan mahkemelerde yargılanmışlardır. Bu mahkemeler, asker mahkemelerdir. Ayrıca sıkıyönetim mahkemeleri hala görevlerine devam etmektedirler. Bu, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırıdır. Türkiye, taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle uymamıştır. Biz mahkemeden, Türkiye'nin de imzaladığı uluslararası işkence sözleşmesi hükümlerine uymasını istedik. Örneğin, işkence altında alınmış ifadelerin sanık aleyhine delil olarak kullanılmayacağını belirten 15. maddenin uygulanmasını ve işkence altında imzalatılan

H.Hüsnü Eroğlu ve Mehmet Yalçınkaya'nın ölümlerinin su kayından olduğunu yazılı olduğunu açıklayan Veli Devecioğlu, kendisinin ısrarı üzerine yeni bir otopsi yaptığını, bu sırada kendisinin de cesetleri gördüğünü, cesetlerin yarabere ve ezik içinde olduğunu anlattı. Avukat Devecioğlu, cezavetlerindeki uygulamaların ve hukuk sisteminin anti-demokratik olduğunu ve bunların mutlaka düzeltilmesi gerektiğini söyledi. Konferansa katılan Yavuz Önen ve Haldun Özen ise, İnsan Hakları Mücadelesinin çeşitli yönlerine değindiler. Yavuz Önen, işkence görenlerin tedavi edileceği Rehabilitasyon Merkezli çalışmalarını hakkında, Haldun Özen ise, ayrımcılık ve 1402'likler konusunda açıklamalarda bulundular.

Daha sonra sırasıyla, Kopenhag Üniversitesi Hukuk Profesörlerinden Eric Siesby, Londra Hukukçular Birliğinden Luise Cristian ve Paris Barosu Avukatlarından Olivie Beaulif söz olarak uluslararası hukuk kuralları ile Türkiye'deki hukuk sistemi üzerine

Yorum

SHP KİMLER İÇİN MÜCADELE EDİYOR ?

Strasbourg'ta 11-15 Eylül tarihleri arasında yapılan Avrupa Parlamentosu toplantısı ilginç bazı gelişmelere tanıklık etti. Devrimci- Demokratik güçlerin, insan hakları savunucularının parlamento içinde yaptıkları çalışmaların sonucunda, Türkiye'de insan hakları ve cezavetlerindeki durum, parlamentonun gündemine alındı. Hem Sosyalist Grup, ki bu grup parlamentoda çoğunlukta idi, hemde Yeşiller Grubu, ayrı ayrı öneriler vererek genel kurulun Türkiye'yi gündemine almasını istediler. Bu sırada ilginç bir gelişme oldu. Parlamento içerisindeki bu gelişmelerden anında haber alan TC. Hükümeti Strasbourg'a devlet kuvveti gönderdi. ANAP, SHP ve DYP'den birer kişi ile Devlet Bakanı Ali Bozer Strasbourg'a geldiler. TC. Heyetinde SHP adına Genel Sekreter Deniz Baykal yer alıyordu. 12-Eylül günü Strasbourg'a gelen heyet, hemen çalışmalara başladı. TC. Hükümetinin amacı, sosyalist gruplar grubunun verdikleri önerilerin gündeme alınmasını engellemektir. Tabii bu amaca ulaşmanın en gerçekçi yolu, Sosyalist Grubun etki altına alınarak bunların önerisinin geri çekilmesiydi. Bunu başaracak olanda Deniz Baykal'dı. Deniz Baykal, gecesini gündüzüne katarak bu yönde çalıştı. SHP Genel Sekreteri, başta sosyalist grup yönetici ve üyeleri olmak üzere, Hıristiyan-demokrat, liberal gruplarla görüşerek, Türkiye'de olumlu gelişmelerin olduğunu, hükümetin insan hakları ve cezavetleri konusunda iyi adımlar attığını anlattı, milletvekillerini etkilemeye çalıştı. Deniz Baykal'ın bu girişimlerinin sonucunda, sosyalist grup önerisini

14-Eylül sabahı geri çekti. Bu arada, Özal Hükümeti, Baykal'ın yanısıra ANAP'lı ve DYP'li milletvekillerini aracılığıyla parlamento üyelerini aldatmak için ilginç bir yöntem izliyordu. Adalet Bakanı, cezavetlerindeki durumla ve idam cezalarıyla ilgili bir basın açıklaması yapıyor, bu açıklama telefonla Strasbourg'a Deniz Baykal'a iletiliyordu. Deniz Baykal elinde TC. Hükümetinin açıklaması ile Avrupa Parlamentosu üyelerini dolaşarak Özal Hükümeti'nin ne kadar iyi işler yaptığını anlatıyordu. Böylece Parlamento gündemine Türkiye'nin alınmasını engellemeye çalışıyordu. SHP Genel Sekreteri, ANAP ve DYP milletvekillerini ile kolkola insan hakları ihlallerini meşrulaştırılmaya çalışıyordu.

Nitekim, sosyal demokrat bir parti temsilcisinin parlamento içinde sürdürdüğü kulis faaliyetleri etkisini gösteriyor ve sosyalist grup önerisini geri çekiyordu. Geriye Yeşillerin önergesi kalmıştı. Baykal bu önergenin de geri çekilmesi için çok çaba harcadı, fakat başarılı olmadı. 14-Eylül günü Yeşillerin önergesi parlamentoda gündeme alındı. Yapılan oylama sonucunda, Özal Hükümetinin insan haklarına yönelik uygulamaları ile cezavetlerindeki baskıları kınanan bir karar kabul edildi.

Sonuç olarak, Özal Hükümeti tarafından teşkil edilen ve içinde SHP Genel Sekreterinin de yer aldığı Devlet Kuvvetleri Strasbourg Meydan Muharebesini kaybettiler. Ve böylece, SHP'nin kimler için mücadele ettiği bir kez daha kanıtlanmış oldu.

Kürt sorunu, Türkiye politik gündeminin canlı konularından biri. Son aylarda Cumhurbaşkanlığı seçimi ve ANAP'ın geleceği gibi konuların yanında Kürt sorunu önemli bir gündem maddesi olmaya devam etti. Kürt sorununu politik gündemin canlı konularından biri haline getiren gelişmelerin bir bölümü bundan önceki sayıda ele alınmıştı. Son aylarda kamuoyunun dikkatini çeken bazı önemli gelişmeler oldu; ordunun tüm Kürtleri hedef alan "düşman" tanımına yönelerek ayırma gerek duymaksızın namlunun ucunu Kürt olan herkese çevirmeye başlaması, küçük gruplar halinde katliamlara başlaması bunun iç politikada yoğun tartışmalara yol açması, uluslararası planda Kürt sorununun özellikle Batı'lı büyük devletlerin gündemine girmesi, Paris'te Kürt Konferansının düzenlenmesi vs. gibi gelişmeler son ayların gündemini oluşturdu.

Son ayların diğer önemli konularından biri, TC ordusunun Kürdistan'da silahlı Kürt gerillalarına karşı mücadelede başarısızlığa uğraması ve bunun yol açtığı tartışmalar oldu.

Beş yıl önce, Türkiye Kürdistan'ında gerilla mücadelesinin başlaması üzerine, Doğu'ya büyük sayıda askeri birlikler kaydırılmıştı. TC, Kürtlerin ulusal mücadelesini ezmek için azımsanmayacak bir askeri kuvvetle mücadeleye girişmiş ve kaydırılan kuvvetler oluşturulan yeni iç savaş birlikleriyle takviye edilmişti. Özel Kolorud, Özel Tim, Anti-gerilla Birlikleri, Siyasi Polis, uzman sayar işkence ekipleri, bazı Kürt asiretlerinin silahlandırılmasına dayanan "koruculuk sistemi", TC'nin Kürdistan'da konumlandığı savaş birliklerini meydana getiriyordu. Oluşturulan bu muazzam askeri kuvvetle devlete kafa tutan "bir avuç bölücü"nü hakından kısa sürede gelinecek ve bölgede TC'nin hakimiyeti perçinlenecekti.

Ne var ki, "son Türk devletini koruyup kollamak"la görevlendirilen bu savaş birlikleri, mücadelenin beşinci yılında başlamıştı. Başarısızlığa uğrayan birliklerin morali bozulmuş ve bölgede kontrolün kaybedildiği yolundaki haberler basına kadar yansımıştı. Kürdistan'da, TC açısından caresizlik içinde bir görüntünün ortaya çıkması tüm düzen yanlısı söven güçleri tedirgin etmişti. Mücadeleye sokulan muazzam sayıda askeri kuvvetin "bir avuç" gerilla karşısında başarısızlığa uğraması, "bir Türk dünyaya bedel" felsefesiyle eğitilen bir ordunun da içine sindirebileceği bir durum değildi. Ordunun başarısızlığında rol oynayan nedenlerden biri Kürtlerin ulusal kurtuluş davasına verdiği yaygın gizli desteği. Bu saptamayı yapan kontr-gerillacı güçler, bu desteği çökertmek amacıyla sivil halkı hedefleyen bir terör kampanyası başlatacağı. Öncelikle alınması ve hızla yerine getirilmesi gereken etkin tedbirler alınacaktı. Mücadelede başarısız kalan, morali bozulan, bölgede istenen kontrolü ve denetimi sağlayamayan ordu birlikleri yenilenecekti. Umudunu orduya ve onun başarısına bağlamış ırkçı-söven güçlere moral veren ve savasla psikolojik dengeyi militarist güçlerin lehine çevirmek için sivil halkı da içine alan daha etkili askeri hareketlere girişilecekti.

Agustos ortalarından itibaren planlanan "etkili tedbirler" Genel Kurmay Başkanı Torumtay'ın bir açıklamasıyla yürürlüğe girecek ve daha sonra kamuoyunda büyük tepkilere yolaçan olaylar yaşanacaktı.

Torumtay, açıklamasında şu değerlendirmeyi yapıyordu: "Milli varlığımız ve bütünlüğümüzze silah çeken ve onun yanında bile rek, isteyerek yer alan ve destekleyen kimseleri düşman kabul etmek ve ona göre gerekli etkin tedbirleri almaktan başka seçe-

neğimiz yoktur."

Bu değerlendirmeye, kapsami son derece geniş ve belirsiz bir "düşman" tanımlaması yapılacak ve düşman artık yalnızca silahlı mücadeleye sürdüren "bir avuç" gerilladan ibaret görülmecekti. Gerillaya yardım eden, destek veren herkes düşman kapsamına girecekti. Bu demecin pratik anlamı şuydu; bütün Kürtler düşmandır ve ateş serbesttir. Nitekim Doğu'da devletin koruyucu ve kollayıcı güçleri bu mesajı almakta gecikmedi. PKK'lıları, beşer-onar öldürüyoruz havasını yaratmak için geliş güzel Kürt köylülerini kurşuna dizmeye başladılar.

Tetiği çeken ellerden "ateş serbest" emrini veren en etkili güçlere kadar tüm devlet erkani söz birliği halinde öldürülen köylülerin PKK'lı olduğunu ileri sürmeye başladılar. PKK'lı olmak öldürülmek için yeterli bir nedendir. Bölge Valisi'nden Başbakanına kadar bütün yetkililer böyle açıklamalar yapıyorlardı. Bu açıklama tarzı "hukuk devletiyiz" yolundaki sahtekarlıkların da açığa vuruyordu. Bir hukuk devletinde PKK'lıysa ya da desteklisi ise görüldüğü yerde öldürülür mantığı-

Ulusal kurtuluş davasına destek veren Kürtler'i sindirmek amacıyla başvuru kurşuna dizme eylemleri ters teperek can güvenlikleri kalmayan Kürtler'i, boyun eğme yerine kitlesel direniş eylemlerine yöneltti.

nası yerli olamaz. Suçlanırlar "düşman" değil, mahkeme kararına kadar sanık kabul edilirdi, cezalandırma mercii güvenlik güçleri değil, mahkemelerdi. Yetkililerin öldürülen köylülerin PKK'lı olduğu yolundaki açıklamaları bu devletin Kürtler ve emekten yana güçler için hukuk ve yasa tanımaz faşist niteliğini bir kez daha gözler önüne sergiliyordu.

Bugün Türkiye Oligarşisi'nin en zorba, en vahşi faşist mücadele yöntemleri Kürdistan'da uygulanıyor. Kürtlere uygulanan vahşet, hiç bir kural ve yasa tanımıyor. Hak hukuk gibi bağlayıcı kuralları burada geçerli değildir. Sınır tanımaz bir faşist terör dalgası Kürdistan'da dinmek nedir bilmiyor. Kürt halkına ayımsız bir düşman gözüyle bakıl-

dığına ortaya konan olaylara her gün bir yenisi ekleniyor. Kürt köylülerinin evlerinden, köylerinden alınarak yoldan çevrilerle üçer-beşer kurşuna dizilmesi neyin göstergesi? Bu olaylar bir kez daha Türk egemen güçlerinin millî zulüm siyasetlerinde somutlanan azgın faşist çehrelerini, kural ve yasa tanımaz zorbalığını, Kürtlere karşı beslenen ulusal kin duygularını gösterir.

Bugün devletin estirdiği faşist terör bütün Kürtleri ayırma gerek duymaksızın kapsamına alıyor. Köy meydanlarında, karakolarda köylülere toplu dayak ve işkence yapmak, erkekleri anadan doğma soyundurarak gezdirmek artık günlük olağan işlerdir. Bir halkın açığılanması ve onurunun çiğnenmesi için yapılan bu hareketler, Türk egemen güçlerinin Kürt halkına bakışını çok iyi sergilemektedir. Vail Kozakçıoğlu, Kürt köylülerinin toplu işkenceye tabi tutulmasını şöyle izah ediyor: "Bazı köylülerde soruşturma tekniği gereği vatanşuraları toplu olarak gözaltına alıyoruz."

Kürdistan'da görevlendirilen iç

savaş birliklerinde görev yapan kimi yetkililerin basına yansıyan bazı demecleri, TC'nin Kürtlere kölece boyun eğişten başka bir seçene sunmadığını gösteriyor. Kürtlerin kendî topraklarında kendî ulusal kimlikleriyle bir yaşam sürdürmesine bile tahammül edilmiyor. TC için Kürtler potansiyel birer düşmandır. Kürt düşmanlığı aşılacak oluşturulan iç savaş birlikleri ve bu birliklerde görevli yetkililer bunu eylemleri ve davranışlarıyla çok iyi ortaya koymaktadırlar.

"Ha bir it ölmüş, ha bir Kürt." "Biz öldürmekten zevk alıyoruz."

Bir özel hareket timi Şefi, bu sözleri hiç çekinmeden rahatlıkla basına açıklayabiliyor. Kürtleri öldür-

mekten zevk alan bu ırkçı faşist kafa yapısı bir başka yerde; Yeşilyurt köylülerine pislik yediriyor; Yoncalı köyünde kurşuna dizilen iki kişinin tanınmaması için cesetlerini yakıyor; Silopi'nin Derebaşı köyünde pazara giden alı köylüyü yolundan çevirip kurşuna diyor; bir başka yerde açaç gölgesinde uyuyan 10 yaşındaki bir çobanı kurşunluyor; vs.

BİR ASİMİLASYON YÖNTEMİ: SÜRGÜN

TC egemen güçlerinin Kürt halkının ulusal demokratik içerikli mücadelesine karşı baş vurduğu yöntemlerden birisi de sürgün politikasıdır. TC tarihinde, Kürt direniş hareketini kurmanın bir yöntemi olarak kitlesel sürgün yöntemleri kullanılmış ve halen kullanılmaktadır. Sürgün politikası, yalnızca bir korkutma, sindirme ve boyun eğdirme yöntemi değil, aynı zamanda Kürtler'i asimile etmenin de bir yöntemi olarak uygulanmaktadır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Kürdistan topraklarını Kürtler'den anıdırmayı amaçlayan toplu sürgün programlarının hazırlandığı ve bu amaçla uygun yasalardan çıkarıldığı bilinmektedir. Kürtleri Batı Anadolu'ya yeni bir Kürt topluluğu oluşturulacak şekilde dağıtımın planlandığı ve bu planın bir ölçüde uygulanabildiği bilinmektedir. Tarihteki bu uygulamalar, sürgün politikasının doğrudan bir asimilasyon hedefi güdüldüğü gündemde tutulduğunu gösteriyor.

12 Eylül askeri yönetimi döneminde, "orman köylülerinin korunması" ya da toplu hizmetin götürülmesinin zor olduğu küçük yerleşim alanlarında yaşayan halkı devlet hizmetinden yararlanabileceği uygun bölgelere göç ettirme adı altında sistemli bir sürgün politikasının gündeme getirildiği bilinmektedir. Tunceli köylülerine "Batı bölgelerine göç etmek istiyoruz" şeklinde zorla belge imzalatılmaması, ekonomik açıdan yoksul bırakılarak, yoğun devlet terörü altında tutularak kendiliğinden göçün zorunlu hale getirilmesi, hayvançılık ve tarımdan başka gelirli olmayan Kürt köylülerini savaş bölgesi yasaklarına tabi tutarak hayvanları besleyemez, tarlasını ekemez hale getirmek, son olarak devletin ölüm mangaları ta-

rafından Kürt köylülerinin kurşuna dizilmesi sonucu bölgede yaşamının asgari şartlarından olan can ve mal güvenliğinin de kalmaması gibi bütün bu ve benzeri uygulamalar hem etkili bir gözdağı hem de kendiliğinden bir sürgün gerçekleştirilmek içinidir.

Bir asimilasyon ve sindirme yöntemi olan sürgün, TC tarihi boyunca Kürtler'in başında sallanan "demekdes kalıcı"dir. Egemen güçler her sıkışıklarında bu yöntemi devreye sokuyor. Ordunun Kürt gerillalara karşı mücadeleye başarısız kaldığı ve bunun toplumda tartışılır hale geldiği 89 yaz sonlarında Bölge Valisi tarafından açık sürgün yöntemi yeniden devreye sokuldu. En son kocası aranan altı çocuk annesi bir kadının sürgün edilmesi gibi toplum vicdanının artık onay vermediği bu tür sürgünler gelen tepkilere üzerine şimdilik durduruldu. Tepkilere neden olan açık sürgün yöntemi yerine, gizli yöntemleriyle Doğu'dan Batı'ya göçün artarak sürmesi için gereken her şeyin yapılacağına kuşku yoktur.

Devletin Kürt politikası değişiyor mu?

Son aylarda, Kürt sorunuyla ilgili basına yansıyan haber ve yorumlar arasında ilgi çeken açıklamalar askeri kanattan geldi. İsim vermeden basına yapılan bu açıklamalar askerlerin Kürt politikasının oluşumunda birinci derecede söz sahibi olduklarını bir kez daha ortaya koydu.

"Türkiye'nin Kürt politikası değişiyor" şeklinde basına yansıyan haberlere karşı bir askeri yetkili; "Türkiye'de belki ilk defa Kürt politikası hazırlanıyor. Yoksa olan bir şey yok ki değişsin" diye yanıtıyor.

İlk defa" hazırlanmakta olan Kürt politikasının içeriği ve kapsamı hakkında yeterli veriler henüz ortaya çıkmış olmamakla beraber bu politikanın Kürt sorununu demokratik çözümden yana bir eyleme ulaştıracağı bilinmektedir.

TC'nin, yaşayan ve varolan bir gerçeğin inkarına dayanan mevcut Kürt çözümünün bir çözüm değil, bir politika bile oluşturma anlamına gelmediğini "taş kafa" askerler bile idrak etmeye başladılar. Artık bir çözümsüzlükten başka bir anlamı kalmayan devletin mevcut Kürt çözümlü ve buna bağlı politikaları bir adım daha ileri gitmek olası görünüyor. Kürtlerin varlık nedenlerini kabul etmeyen bir politikayla artık yürünecek yolun kalmadığını nihayet anlayarak egemen güçlerin yeni Kürt politikasının resmi ideolojinin ırkçı-söven çizgisinde belirleneceğine kuşku yoktur.

Bilinen bir şey var; egemen güçler tarafından oluşturulacak yeni Kürt politikası, Kürt sorununa demokratik içerikli bir çözüm getirmeyecektir. Ne egemen sınıf katlarında ne de onların politik temsilisi alanında sorun demokratik çözümden yana eğilimler mevcut değildir. Egemenliğin kayıtsız şartsız Türk milletine ait olduğu ve egemenliğin hiç bir şekilde diğer ulusal azınlıklarla paylaşılmayacağı düşüncesi, tüm egemen güçleri ve düzen partilerini, bir bölüm sosyalist geçineni de kapsamak üzere tüm aydınların ortak özlemi ve duygusudur.

Devletin "yeni" Kürt politikasında, Kürtlerin kazanılması adı altında çağdaş ölçülerle uygun kapsamlı bir asimilasyon programının devreye sokulacağını; başka TV olmak üzere Kürtler'i yoğun şekilde Türk dili ve kültürü ile ilişkiye sokacak iletişimlerin hızlandırılacağı, bunun

yanısıra Kürtlerin ulusal demokratik talepleri ve bu uğurdaki mücadelelerine karşı **"askeri çözüm"** yöntemlerinin sürdürüleceği anlaşılmalıdır.

Kürtler'in bağımsızlık ve özgürlük taleplerine karşı Türk şovenizminin etkisi altındaki güçleri ortak bir **"milli politika"** etrafında birleştirmek ırkçı-şoven güçlerin diğer bir özlemi ve ortak beklentisidir.

Bugün Türkiye'de yıldır resmi ideolojinin her bir kanaldan topluma sınığa ettiği ırkçı-şoven duygular, Kürtler'e karşı **"milli bir politika"** ve bu politikaya bağlı **"milli bir cephe"** oluşturma isteklerine uygun bir zemin sunuyor. Kürtler'in kaderlerini tayin hakkı isteğini demokratik bir yaklaşımla karşılayacak eğilimler son derece cılızdır. **"Bölücülük"** yaygaraları ortaya atıldığında en gerici faşistinden ilerici geçinden kimi solcu yazarlara kadar geniş bir kesim aynı çizgi üzerinde saf tutar. Kürtlerin ulusal direniş mücadelesine karşı **"milli politika"** oluşturma istekleri askeri yetkililerden, Bölge Valisi'ne; parti sözcülerinden, köşe yazarlarına kadar uzanıyor.

Aslında Kürtler'in ulusal taleplerine karşı oluşan ırkçı-şoven bir cephe adı konmadan ortak davranış planında TC başlangıcından günümüze kadar varolagelmıştır. Bugün sorun böyle cephesel bir tavır yokluğundan kaynaklanmıyor aslında. Sorun, Kürtler'in varlık nedenlerini tanımayan haldeki resmi çözümün artık yürümesinden kaynaklanıyor. Anti-Kürt ortak davranış cephesinde ortaya çıkan çatlaklar, yalnızca yaşanan tikanıklığın aşılmasına hizmet edecek yeni politika isteklerinden oluşuyor. Kürtler'in varlık nedenlerini **"kerhen"** de olsa tanımak artık bir zorunluluktur. Bunun dışında başka bir seçenek de yok.

Kürtler'in varlık nedenlerinin tanınması, onlara kaderlerini tayin hakkı tanımak anlamına gelmeyecek. Bugüne kadar **"Kürtler diye bir millet yok"** denilerek sessiz sedasız asimile edilmeye çalışılan bu ulusal topluluk, bu kez, **"tamam vurdular"** denilecek ve arkasından **"Türk milliyetçiliği"** bayrağı altına çağrılacak; daha kapsamlı bir asimilasyon programı yürütüleceği soku-larak Türk kimliği ve kültürüne kazanılmaya çalışılacaktır.

Dolayısıyla devletin Kürt politikası öde bir değişlikli çermeyecek, günün gereklerine uygun yeni taktiklerle takviye edilecek, kapsamlı bir asimilasyon programına, Kürt ulusal direnişini kırmak üzere **"askeri çözüm"** şekilleri eşlik etmeye devam edecek. **"Milli birlik ve bütünlük"** demagojisi, anti-Kürt cephesinin temel şiar olarak yürütülükte kalacak, egemen ulus şovenizmine son sıkı sınıllanacak; ulusların eşitliği, özgürlüğü ve kardeşliği gibi çağdas özlüm ve talepler **"bölücülük"** diye damgalanmaya ve ağır yaptırımlarla karşılamaya devam edecektir.

Kürt Sorunu Türkiye aydınlarını yeniden saflaştıracak

Bugün Kürdistan'da yükselen mücadele Türkiye aydınlarını yeni bir saflaşmanın eşliğine getirmiş bulunmaktadır. Şimdiye kadar gerici güçler ve hareketler karşısında devrimci ve devrimci bir konumda demokratik, feodal gericiğe ve egemen güçlerin faşist politikalarına karşı devrimci ve devrimci bir misyon yüklenen ve bu şekilde kendilerini çağdas, demokratik ve devrimci bir kültürün taşıyıcısı olarak değerlendiren politikacılar ve aydınlar demokratik payelerinin bu kez **"ulusal**

haklar" sınavından geçirmek durumundadır. Kürtler'in ulusal demokratik taleplerine karşı alınacak tavır bu kesimlerin çizgisinin hangi tarafta saflaşacağını belirleyen temel ayrıcalardan biri olacaktır. Ya egemen güçlerin ırkçı-şoven politikalarına yedeklenilecek ve Kürt halkına karşı sürdürülen katliama varan her çeşit baskı ve sindirme politikasının destekleyicisi olunacak, ya da Kürt sorununun çağdas demokratik bir çözümünden yana olunacak. Birinci-sinde ırkçı-şoven bir kimlik, ikincisinde ise bir demokratik kimliği edinilir. Hatta denebilir ki, Kürt Sorunu'na yaklaşım biçimi bir bütün olarak toplumun demokratikleşme sürecinin neresinde olduğunu gösteren temel kriterlerden biri olduğu kadar, bireyin demokratlaşma çizgisinde de temel bir ölçüdür. Bu temelde Türkiye'de toplumun ve bireylerin demokratlaşma süreci değerlendirildiğinde demokratik kültürün çok yetersiz kaldığı görülür.

Bugün devletin estirdiği faşist terör bütün Kürtleri ayrıma gerek duymaksızın kapsamına alıyor. Köy meydanlarında, karakollarda köylülere toplu dayak ve işkence yapmak, erkekleri anadan doğma soyundurarak gezdirmek artık günlük olağan işlerdendir.

Kürtlerin uluslaşma dinamiklerinin faşizmin milli zulüm politikalarıyla engellenmesi ve bastırılması yalnızca Kürt halkını ilgilendiren olumsuz sonuçlar üretmiyor; bu durum aynı zamanda Türkiye'de demokratikleşme süreci dinamiklerinin de engellenmesi ve bastırılması anlamına geliyor. Bu nedenle Türkiye'de demokrasi mücadelesinin gündeminin ana maddelerinden biri de Kürtler'in ulusal demokratik hak ve özgürlüklerinin kazanılması sorunudur. Bugün Türkiye'de Kürt sorununu mücadele gündeminin dışında tutan yarım demokratik artık geçerli olmaktan çıkmıştır. Demokratiliğin ve demokrasi mücadelesinin sınır çizgileri her geçen gün daha bir ağırlıkla Kürt sorununa yaklaşım tarzında çizilmektedir.

Türkiye aydınları arasında bir çok konuda olduğu gibi demokratik hak ve özgürlükler konusunda da **"çifte standart"** a dayalı yaklaşımlar mevcuttur. Özellikle ezilen bir ulusun **"eğer o ulus Türkiye içinde yaşayorsa"** eşitlik ve özgürlük taleplerine insan hakları ve demokrasi mücadelesinde gereği kadar yer verilmez; çoğunlukla bu sorun ya görmezden gelinir ya da resmi ideolojiye yedeklenilerek karşı tavır alınır.

Son aylarda sebepsiz yere an-larca Kürt köylüsünün kurşuna dizilmesi ve en son Silopi'de altı köylünün pazara giderken yoldan çevrilerek kurşunlanması üzerine binlerce Kürt olayı protesto etmek için Silopi kaymakamlığına kadar yürümüş ve devlet terörüne boyun eğmeyeceklerini ortaya koymuştur. Bu olay, özel Tim denilen ölüm mangalarının işlediği cinayetlerin toplumda tartışılmasına ve tepkilerin oluşmasına neden olmuştur.

Silopi olayı, Genelkurmay Başkanının **"ateş serbestisi"** açıklamasından sonra meydana gelen Kürt köylülerini kurşunlama eylemleri içinde yarattığı sonuçlar itibarıyla en önemli olayıydı. Ulusal kurtuluş davasına destek veren Kürtler'in sindirme amacıyla başyurulan kurşuna dizme eylemleri ters teperek can güvenlikleri kalmayan Kürtler'i, boyun eğme yerine kitlesel direniş eylemlerine yöneltti. Silopi bunun ilk işaretlerini verdi ve TC, burjuvazisi bu mesajı almakta gecikmedi. Bu aşamada Kürtler'in kitlesel direniş eylemleriyle karşılaşmayı politik bakımdan kendileri için uygun bulmayan egemen güçler, toplumdaki gelen tepkileri de hesaba katarak şimdilik, pervasızca sürdürülen soykırım yöntemlerini ıfırdandırmaktan geri adım atmış gibi görünüyordu.

Kürdistan'da bu tür gelişmelerin yoğun şekilde yaşandığı günlerde, insan hakları ve demokrasi mücadelesi şampiyonları aydınlarımız, köşe yazarlarımız, demokrat politikacılarımız Kürtlerin ulusal demokratik haklarını koruyup kollayan bir tutum sergileme yerine, Lozan sınırlarını koruma kaygısını ön plana çıkararak devlet terörünü maruz gösteren yorumlara yöneltiler.

Önce Cumhuriyet Gazetesi'nin ilerici-demokrat yazarı İhan Şelçuk'u dinleyelim: **"Eğer Güneydoğuda bir iç savaş görürümüz varsa, bu savaşın ölümcül ağırlığını sırtlayarak, Lozan sınırlarını**

korumaya çalışan görevlileri anlamak gerekir. Cumhuriyet Türkiye'sini parçalayıp bölmek isteyen düşmana karşı bütünleşmek yurtsaverlikler." (22 Eylül 89)

Kürtler'e pislik yediren, üçer-beşer evinden, işinden alarak kurşuna dizilen ve öldürmekten zevk aldığı bir baskıya açıklayan görevlileri anlamak, anlayışla karşılamak? Kaderlerini tayin hakkını isteyen Kürtler'e karşı bütünlüşmek.?

Kürtler'e uygulanan vahşetin basında tartışıldığı aynı dönemde, diğer bir ilerici i, demokrat i yazar Uğur Mumcu, köşesinde olayın özünü Kürt milliyetçiliğinden kaynaklandığını vurguluyor ve Kürt hareketlerini hep **"kötü dışarda"** hareketler olduğunu belirtiyordu. **"Ülke topraklarını savunmak silahlı kuvvetlerimizin görevidir"** diyerek, kontr-gerillacı ölüm mangalarının Kürdistan'da görevlerini yerine getirdiğini söylüyor ve şu uyanında bulunuyordu: **"Devlete düşen görev, terör çetelerini halktan soyutlayarak savaşı sürdürmektir."** (7 Eylül 89)

Zaten devlet de aynı taktiği güdüyordu. **"Terör çetelerini"** halktan soyutlamak için devlet terörünü ulusal kurtuluş davasına destek veren halktan insanlara yöneltmiş ve **"ateş serbest"** denmişti. Uğur Mumcu'nun devlete akıl vermesine gerek kalmıyordu. Bu konuda devlete akıl verecek, tecrübe aktaracak çok daha tecrübeli dostları vardı. Başta Vietnam olmak üzere dünyanın bir çok yerinde ulusal kurtuluş mücadelelerini bastırma tecrübe kazanan ABD'nin gizli servisleri dururken bizim tecrübesiz yazarın uyarılarına ne hacet...

Olayları yoğunluk kazandı günlerde Doğu'ya bir gezi düzenleyen sosyal demokrat i E.İnönü, yalnızca yetkilileri dinleyerek, onlardan bilgi alarak geri dönüyordu. Devlet terörü altında yaşamı çekilemez hale gelen Kürtler'in derdini, ızdıraplarını İnönü ve partisini ilgilendirdiği onu, devletin Kürtler'e karşı yürüttüğü mücadelelerin, devletin geleceğini güvenceye alacak bir içerik olup olmadığı ilgilendiriyordu. **"Silahlı eyleme karşı sözlü mücadele edemeyiz. Silahlı savunmak gerekir"** diyen İnönü, kurşuna dizilen Kürt

köylülerinin silahsız ve savunmasız olduklarını hatırlama gereği duymuyordu.

Türk ırkçılığı ve milliyetçiliğini bayrak edinen öteki sağcı yazar ve politikacıların tutumunu anlamaya artık gerek kalmıyor. Nasıl olsa, sol'da yer aldığı söyleyenler sağdakileri aratmayacak derecede Kürtler'in ulusal hakları karşısında gerici ve şoven bir konum sergiliyor. Sağ kesimin yaklaşımlarını sergilemek için konuya ilişkin S. Demirel'in şu sözleri yeterli açıklığı sağlıyor: **"Devlet görevini yapmaya çalışıyor. Yalnız devlet görevini yapmaya çalışırken elini kolunu soğutmamak lazım... yeni tedbirler alınmanın zamanı gelmiştir."** Kürdistan'da estirilen devlet terörünü tartışarak ölüm mangalarının **"elini kolunu soğutmamak lazım"** mış...

Kürt sorunu karşısında devletin **"askeri çözüm"** yöntemlerine tam destek verenlerin, başta Demirel ve tüm sağcı-gerici güçler olduğu yeterince bilinir.

Zincirin zayıf halkası

TC'nin bugün Kürdistan'da sürdürdüğü vahşet; 80' den itibaren askeri faşist rejimin tüm Türkiye topraklarında estirdiği sistemli faşist terör kampanyasının bir devamı ve onun ayrılmaz bir parçasıdır. Türkiye'de emeğin özgürleşmesi mücadelesinde yer alan ilerici-demokratik güçlere karşı sürdürülen azgın faşist terör kampanyası bugün ezilen bir ulusun özgürlük mücadelesine karşı milli zulüm uygulamalarıyla birleşerek sürdürülmektedir. Beslenen kin ve düşmanlık duyguları sınıfsal ve ulusal planda tüm özgürleşme dinamiklerine karşıdır. İşte ülkemizde sınıfsal ve ulusal kurtuluş süreçlerini tek bir süreçte birleştiren etkenlerden biri bu durumdur. Türkiye'de egemenlik zincirinin zayıf halkası ve sıyasetin yumuşak karnı Türkiye Kürdistanı'dır. Olayların gelişme seyri ve fill politik durum bunun açık bir göstergesidir. Ulusal kurtuluş dinamikleri ile sınıfsal kurtuluş dinamikleri

Beslenen kin ve düşmanlık duyguları sınıfsal ve ulusal planda tüm özgürleştiricidinamiklere karşıdır. İşte ülkemizdesınıfsal ve ulusal kurtuluş süreçlerini tek bir süreçte birleştiren etkenlerden biri de bu durumdur.

ulusal demokratik taleplerine yeterli kadar sahip çıkılmaması ve bu haklı dava hakkettiği desteği arkasında bulamamasıdır. Gönüllü birlik ve ortak mücadele için güvnen verici bir ortamın varlığı gereklidir ve bu ortamın sağlanması için öncelikli ezilen Kürt ulusunun haklı davası hakkettiği desteği mutlaka arkasında görmelidir. Bu destek verilmedikçe ve Türkiye bu desteği güvenle arkasında hissetmedikçe, Türkiye'de ulusal mücadele dinamikleriyle sınıfsal mücadele dinamikleri arasında birlikteli sağlanacak köprülerin kurulması kolay olmayacaktır. Bu konuda özellikle devrimci güçlere büyük görevler düştüğü yeterince açıktır.

dele dinamikleriyle birleşmek devrimin başarısı için gerekli ve zorunludur. Aynı şekilde, Türkiye devrimci dinamikleriyle birleşmeye ve sınıfsal ulusal bir çözümle sınırlı kalan bir ulusal kurtuluş programının da başarısı olmayacağı açıktır. Sınıfsal ve ulusal kurtuluş içeren bir devrimci program, elbetteki, mücadele dinamiklerinin yoğunlaştığı alanlarda politik çözümler öneren bir mücadele içinde anlam kazanır.

Bugün Kürdistan'da ulusal içerikli mücadele dinamikleri yoğunlaşarak birleşmektedir. Bu dinamiklere, **"sınıfsal kurtuluşu bekleyin, o zaman özgürleşeceksiniz"** demek yeterli; inandırıcı da olmuyor. Gerçek bir ulusal kurtuluş ancak bir sınıfsal kurtuluş sürecinde gerçekleşileceği doğru tezi, ulusal kurtuluş dinamikleriyle bütünlüşemediği noktada geçerli olmaktadır. Türkiye devrim sürecinde bu birlik kurulamamıştır ve devam eden kopukluk kısa vadede giderilecek gibi görünmüyor. Sınıfsal ve ulusal mücadele dinamiklerinin aynı kanallarda şekillenme durumu sorunun her iki düzeye köklü çözümünü güçleştirecek ve mücadelesinin başarısını engelleyecektir.

Ulusal sorunun geçerli ve kalıcı çözümü elbetteki Türkiye'de devrim sorununun çözümünde saklıdır. Ulusal ve sınıfsal eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için devrimin görevi ve hedefidir. Ancak ulusal sorunun mutlak şekilde işçi sınıfının çıkarlarına tabi kılması her durumda geçerli bir çözüm oluştururmu. Üzerinde düşünülmesi gereken konulardan biri budur. Ulusal sorunun çözümü ülkede devrim sorununun çözümüne tabidir denilerek eğilim ulusal talepler gözardı edilir ve bu talepler uğruna mücadele edilmez ve geçerli çözüm devrim sorunlarına erelenirse elbetteki, ulusal mücadele dinamiklerinin milliyetçi kanallarda şekillenmesinin önüne geçilemez. Bugün Türkiye'de mevcut tablo bu durumun açık bir göstergesidir. Nitekim bugüne kadar Türkiye devriminin önemli dinamiklerinden birini oluşturan Kürtler'in

Devrimci Yol savunmalarında Kürt Sorunu

Bilindiği gibi Ankara Devrimci Yol Davası 19 Temmuz 1989 günü kararın açıklanmasıyla sona erdi. Davada yargılanan arkadaşlarımız savunmalarına 10 Ağustos 1988 tarihinde başlamışlardı. Savunmalar 1989 yılı başında sona ermişti.

Arkadaşlarımızın ortak savunması 1989 yılı içinde kitap halinde basılıp kamuoyunun bilgisine sunulmak istendi. Fakat Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı, savunmalara daha matbaada ikon ekliyodu. Açılan davada, kitap henüz yayınlanmadığı halde, kitabı derleyen Tayfun Mater, "Kürt Sorunu" başlıklı bölüm nedeniyle 1,5 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme, savunmalardaki "Kürt Sorunu" başlıklı bölümü yayın yasağı koydu.

Geçtiğimiz günlerde, Devrimci Yol savunmaları, "1960'lardan 1980'e Türkiye Gerçeği" adı altında yeniden kitap halinde basıldı. Ancak bu yeni baskıda, "Kürt Sorunu" başlıklı bölüm, mahkeme karar nedeniyle yer almadı.

Devrimci işçi olarak, kitapta yer almayan bu bölümün iki bölüm halinde dergimizde yayınlanmasını gerekli ve yararlı gördük.

Kürt Sorunu'na ilişkin Ankara Devrimci Yol davasında yargılanan arkadaşlarımızın ve cezaevindeki sınırlı olanaklar içerisinde üretilen görüşlerin sol ve devrimci çevreler arasında süren tartışmalara katkıda bulunacağını düşündük.

Bilindiği gibi ülkemizde devrimcilere "anarşist"lik suçlamalarının yanında, "bölücülük" suçlamaları da yöneltilmektedir. Gerici, aşırı sağcı, faşist çevrelerde devrimcilere yöneltilen "bölücülük" suçlamalarının dayanağı, devrimcilerin, Kürtler üzerine uygulanan millî baskı ve zulme karşı çıkmalarıdır. Kürtlere zorla, dayakla işkenceyle Kürt değil, Türk oldukları kabul ettirmeye çalışılanın uyguladıkları millî baskı ve zorla asimilasyon politikalarına karşı çıkan devrimciler, Kürtlerin'de Türkler gibi eşit ulusal haklara ve özgürlüklere sahip olmalarını, kendi ulusal kültürleri ve özellikleriyle Türklerle eşit ve hiç bir ulusal baskıya maruz kalmadan özgürce yaşayabilmelerini istemişler ve kendi kaderlerini özgürce tayin etme haklarını savunmuşlardır. İşte bundan dolayı devrimciler, malum çevrelerde "bölücü" diye suçlanmışlardır. Bu yüzden arka kesim kesilmeyen baskılara, kovuşturmalara maruz kalmışlar, ağır cezalara çarptırılmışlardır. Uzun yıllar Türkiye'de Kürt ve Kürt sorunu olduğundan bahsetmek siddetle cezalandırılan ve "bölücülük" olarak görülen bir davranıştı.

Ama artık bugün çeşitli çevreler Kürt sorununu tartışır hale gelmişlerdir. Bunun nedeni, bugüne kadar Kürt sorunu konusunda izlenmiş olan resmi politikaların tıkanması ve Kürdü dayak zoruyla "Türk" yapmanın hiç bir zaman çözüm olmadığını anlaşılmaya başlaması mıdır? Bugün bu kadar iyimser olmak için yeterli neden yoktur. Ama bu konuda yeni bir "durum"un ortaya çıktığıda herkes tarafından görülmektedir. Kürt sorununun çeşitli çevrelerce tartışılmasına başlanmasının ardında iç ve dış dinamikler ve köklü toplumsal dönüşümler yatmaktadır.

İşte bu nedenle, yurtsever, ilerici, solcu, devrimci pek çok insanın ceza evlerine doldurulmasına gerekçe gösterilen kavramlar düşünceler artık "kürtçü, bölücü" falan denilemeyecek kişiler tarafından kamuoyu önünde ele alınmakta, bunları bir kısmı daha rasyonel bir asimilasyon politikası önermekte, bir kısmı ise, sorunun çözümü olarak "demokrasi kuralları" göstermektedir. Ama ne olursa olsun, bugün ortada duran gerçek, Kürt sorununun yavaş yavaş bir "tabu" olmaktan çıkması başlamasıdır. "Kürt sorunu", "Kürdistan" "Kürt gerçeği", "Kürtçe", "Kürtçe'nin serbest bırakılması" vb. konular, günlük basında sıradan haber-yorumlarda yer almaktadır.

Örneğin M. Ali Birand 3.3.1987 günü Milliyet gazetesinde yayınlanan yazısında şöyle diyor:

(...) Bugün karışımında bir "Kürt sorunu" vardır. Bz resmen, ne kadar "dağ Türkleri" dersek yedelim, sorunumuz açıkça "Kürt sorunudur." Önce adını doğru dürüst koyalım. (...)

Metin Toker 15.3.1987 günü milliyet gazetesinde makalesinde:

(...) Olay nedir? Bir Kürt sorununu, yoksa bir eşkiya hareketini? Kürt sorunu hen Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarını, hem Cumhuriyet döneminin meşgul etmiştir. İstanbul ve Ankara buna cesitli çözümler getirmeye çalışmışlardır. Bir ara böyle bir sorunun varlığını kabul edilmemesi, Kürtlerin "dağ Türkleri" olarak nitelendirilmesi, en basiretli politika olarak görülmüştür. (...)

Yurdakul Fincancı, 31.7.1987 günkü Milliyet'teki yazısında şöyle diyor: "Bir Kürt sorunuyla karşı karşıya olduğumuz -resmen söylemesekte- sonunda idrak ettik. Bu önemli bir aşamadır. Sorunun bilincine varmak, çözüm tartışmalarını rahatlatacaktır. Olaylara, duygusalıktan uzak, akıllı bir yaklaşım kolaylaşacaktır..."

Kürt sorunu gerek iç kamuoyu gerek dış dünya kamuoyu karşısında basit bir eşkiyalık sorunu olarak geçiştirilemeyecek bir boyuta ulaşsın; mızrak çuvala sığmayınca, resmi ideolojiyi yetersiz kalmış ve bu ideolojinin tabuları filen yıkılmıştır. Ve sonuçta Kürt sorunu herkesçe tartışılır olmuştur.

1. KÜRT ULUSU
Tartışma Kürtlerin "dağ Türkleri" mi oldukları, kendi ayrı dilleri, kültürleri, ayrı coğrafyalan, manevi değerleri ve iktisadi yaşam birlikleri olan farklı bir ulus mu oldukları noktasında odaklaşmaktadır. "Ulus, dil, toprak, iktisadi yaşantı birliğinin ve ortak kültür şeklinde beliren ruhi şekillenme birliğinin hüküm sürdüğü, tarihi olarak oluşmuş istikrarlı bir topluluktur."

Kürtlerin Kökeni
Bugüne kadar resmi tarih tarafından yukarıya Kürt tarihi ve Kürtlerin kökeni, artık günlük basında bile ele alınabilmektedir. Basındaki Kürt sorunu üzerine; Kürtlerin ulusal özellikleri, Kürt tarihi, dili, kültürü, ekonomisi ve diğer durumları üzerine geniş olarak yer almaya başlamış yazılardan bir iki örnek verelim:

Eski Başbakan yardımcılardan Sadi Koçtaş, "Kürtlerin kökeni ve Anadolu Kürtleri" adlı kitabı üzerine kendisiyle konuşan Nokta dergisi muhabirine şu cevabı vermiştir:

"1938'de Brüksel'de toplanan 20. oryantalistler kongresi'nde Kürtlerin Saka, iskit kökenli olduğu kabul edilmiştir. (Nokta, sayı 25 Haziran 1987) Ord. Prof. Ekrem Akurgal da Cumhuriyet gazetesinde "Kürtlerin Kökeni" hakkında yazdığı makalesinde şöyle demektedir:

"Kürtler tipki Hintliler, İranlılar, Hititler, Frigler, Ermeniler, Helenler ve Galatlar gibi tarihin değişik dönemlerinde Asya'ya ve Anadolu'ya göç etmiş, Hint-Avrupa dili konuşan topluluklardan biridir. (...) Hiç şüphe yok ki Kürtler fiziksel yapı ve fizyonomi, yani beden ve yüz görünümünü bakımından da kendilerine öz bir tip oluştururlar. (...) Bu "antropolojik" tiplerini Anadolu Türkleri gibi bu ülkelerde eski çağlarda yaşamış olan Hanlılara ve Hurriilere Urartulara ve daha bir çok kesimlere borçludurlar. Kürtler gerçekten MÖ.13. yüzyıla ait Mısır tapınaklarında tasvirlerini gördüğümüz Hatti askerlerine çok benzerler. (8.6.1988)

Göle Adam gazetesinde de Kürt tarihi (bazı yanlışlar içerse de ayrıntılı olarak) anlatılmaya çalışılmıştır. Bu yazıda:

"Kürtlerin tarihsel kökeni Uraltı Krallığına dek uzanmaktadır. Uraltı Krallığının egemen olduğu topraklar, sonradan Roma imparatorluğunun eyaletleri haline gelmişlerdir. Uraltı Krallığı tekir, ama bölgenin insanlarının bir bölümü Müslüman, diğer bölümü Hristiyan olmuştur. Aynı bölgede hem Kürtler, hem de Ermeniler yaşamıştır. Bizans topraklarında Müslümanlığın yayılmasıyla birlikte, 7. yüzyılda Uraltı Krallığının varisi, özellikle de güney

bölgesindekiler, kaçınılmaz şekilde Müslümanlığı seçmişlerdir. Mezopotamya'nın kuzeyiyle Anadolu'nun doğusunda yaşayan Kürtler Müslümanlığı seçtikten sonra, Zeyya'dın komutası altında, Halifeye asker yazılmışlar; Bağdat Hilafeti Kürt kölemlerle Türkmenlerin desteğinde Kudüs'ü alınca, Avrupa'dan ilk Haçlı seferleri başlamıştır. Selahaddin Eyyübü adlı Kürt kumandanın emrindeki Kürtler, Aslan Yürekli Richard komutasındaki Haçlı ordularını yenilgiye uğratmışlardır.

11. yüzyıla gelindiğinde ise, doğudan başlayan Selçuklu akınlarıyla Anadolu'nun tapusu, Bizanslıların elinden alınarak, Alparslan önderliğindeki Türklerin eline geçmeye başlamıştır. Daha önceleri iyice Batıya çekilmiş Ermenilerin, doğuda kalanlarının Müslüman ve Türklerle kardeş sayılması ve "Reaya" defterine yazılması, Kürtlerin ise, Müslüman olmaları nedeniyle doğrudan eşit haklara sahip bulunması, tarihin içindeki yeni bir uzun yürüyüşün temellerini atmıştır. Selçuklu İmparatorluğu ve Anadolu Beylikleri, 11. yüzyıl başlarının bu önemli kardeşliğini kendi sonları gelinceye kadar sürdürmeyi başarmışlardır. Daha sonra devreye Osmanlı İmparatorluğu girmiştir. Bu ortak yaşam, 20.yüzyılın başına kadar bütün halkların gerçek bir fede-

**Osmanlı döneminde,
Kurtuluş Savaşı
sirasında ve
Cumhuriyetin
ilk yıllarında
Kürt halkının
yaşadığı topraklara
devlet tarafından
da (resmi statüde)
Kürdistan denirdi.**

ratif yapı altında (1) yaşamlarına sürmüştür. 20. yüzyıla gelindiğinde ise Osmanlı topraklarında ulusal ayaklanmalar başlamıştır. denilerek Kürtlerin kökeni ve tarihi üzerine de çeşitli belirlenmeler yapılmaktadır. (Bkz: Göle Adam, 21.7.1987) Metin Toker'de yukarıda sözünü ettiğimiz yazısında:

(...) Zaman zaman da oradaki Kürt topluluğun Türkiye'nin başka yörelerine yerleştirilmesi, oraya başka asıllı Türklerin gönderilmesi çare olarak düşünülmüştür.

Kürt sorunu, Türkiye'ye özgü değildir. Kürt asıllı bir halk, Ortadoğu'nun çeşitli ülkelerinde yaşamaktadır. Birakınız Ortadoğu gibi bir 'geçiş yöresi'ni, Avrupa'da bile milleti tek kökenli bir devlet yoktur. (Milliyet, 15.3.1987)

Kürdistan

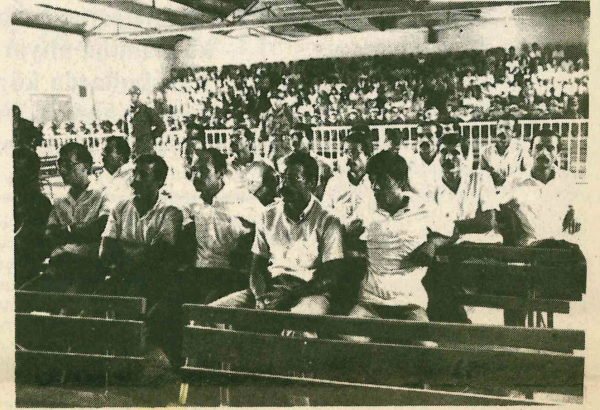
Osmanlı döneminde, Kurtuluş savaşı sırasında ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında Kürt halkının yaşadığı topraklara devlet tarafından (resmi statüde) Kürdistan denirdi(2)

Daha sonraları, (yani Kürtleri zorla asimile etme politikasının ortaya çıkmasından sonra), bu isimlendirilmeden ve

KÜRT

Kürtlerle ilgili herhangi bir sözün telaffuz edilmesinden vazgeçildi. Kürtlerle ilgili bütün gerçekler yok sayıldı, inkar edildi. Kürtlerin zorla asimilasyonunda yana olan şöven milliyetçiler ve devlet, bu sözcükleri kullanmamakta ısrar etse'de; herkes artık basında, konuşmalarında bunları kullanıyor. Türkiye'nin "dost ve mütefikleri" de Kürt halkının yaşadığı bölgelere "Kürdistan"

cancı: "Dil ve kültür farkını sorun yapmayan daha liberal bir yaklaşım gerekli gözüküyor" diyor (31.7.1987) 2000'e Doğru Dergisi yaptığı bir soruşturmada, TBMM'deki 30 Milletvekilinin ana dillerinin Kürtçe olduğunu belirttiklerini açıklıyor (Sayı 19 1988) Özal Hükümeti Diyarbakır Askeri Cezaevindeki tutukluların yakınlarıyla ve avukatlarıyla Kürtçe konuşmalarına "izin" ver-

diyorlar. Örneğin, 1987 yılında Federal Almanya Savunma Bakanlığı tarafından yayınlanan Kara, Hava ve Deniz Kuvvetleri dergilerinin Kasım sayılarında "Kürdistan" başlıklı bir mekale yer aldı. Türkiye, İran, Irak üzerinde bir Kürdistan haritasının da yer aldığı bu yayınlar, Kürtlerin kökeni ve tarihi gelişmelerine ilişkin bilgiler verildikten sonra şöyle denilmiştir:

(...) Kürdistan gerçekten var. Yaklaşık 3 bin yıldır bölgede yaşayan Kürtler, CIA verilerine göre, dünyanın en iyi genli savaşçıları arasında sayılırlar" (1.12.1987, Cumhuriyet ve Milliyet) "American Helsinki watch Committee (Helsinki Gözlem Komitesi) tarafından hazırlanan raporda da şunlar yazmaktadır.

"(...) Türkiye'nin yüzölçümünün yaklaşık üçte birini oluşturan bu umutsuzca, yoksul ve ihmal edilmiş bölgede oturanların büyük çoğunluğu Kürt'tür. Sayılan 8-10 milyon kadar olan Kürtler, Türkiye'nin toplam nüfusunun yaklaşık beşte birini oluşturu" (2000'e Doğru sy: 16 Nisan 1988)

Kürt Dili ve Kültürü

Kürt gerçeğinin telaffuz edilmeye başlandığının örneklerini çoğaltabiliriz. Hüsamettin Cindoruk, DYP genel başkanıken verdiği demeçte, "Türkiye'de Kürtçe konuşan vatandaşların bulunduğu" söz ederken; SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'de "Kürtçe konuşan suçlanamaz" (21.7.1987) diye demek veriyordu. Şimdi Meclis Başkanı olan Yıldırım Akbulut bile, İçişleri Bakanlığı yaptığı sırada, "Kürtçe konuşan vatandaşlar farklı bakmak yanlış" diyordu. (26.7.1987).

M. Ali Birand şu soruyu soruyor: "Kendi dillerini konuşmalarını (zaten başka bir dil bilmediklerinden aralarında sürekli konuşmaları için Karadeniz'in bazı kent ve kasabalarındaki vatandaşlarımızı Türklere ayrı bir etnik grup saymak, yapılacak haksızlıkların en büyüğü olur kainsındayz. (...) Kürtlere gelince, ayrı dilen, ayrı cinsten bir topluluk(turlar)..." (Ord. Prof. Ekrem Akurgal, Kürtlerin kökeni ve Türkiye'nin Kültür Bütünlüğü, Cumhuriyet, 8.6.1988)